



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2022 m. sausio 12 d. Nr. 4D-2021/1-37
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja), atstovaujamos Advokatų profesinės bendrijos „A“ advokato B, skundas dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT) Vilniaus miesto skyriaus (toliau vadinama – Skyrius) ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybės administracija) tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su nuosavybės teisių į žemę atkūrimu.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. XIV-719 Erika Leonaitė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, Seimo kontrolieriaus A. Normanto pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė E. Leonaitė.

2. Skunde nurodyta:

2.1. Pareiškėja dėl NŽT ir Savivaldybės administracijai priskirtų funkcijų nevykdymo, vengimo koordinuoti veiksmus dvidešimt devynerius metus negali įgyvendinti savo teisės į nuosavybės teisių atkūrimą. Pareiškėja asmeniškai prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo buvusiame Vismaliukų (Vagovo) režiniame kaime pateikė 2003 m. kovo 24 d., o visas nuosavybės teisių į buvusių savininkų Y ir Z žemę Vagovo (Vismaliukų) kaime, Vilniaus apskrityje, Mickūnų valsčiuje atkūrimo procesas buvo pradėtas 1991 m. gruodžio 11 d. (žr. pažymos 19.1 punktą).

2.2. Tokia ilga nuosavybės teisių atkūrimo proceso trukmė yra nepateisinama, neproporcingai pažeidžianti Pareiškėjos teises.

2.3. Nesprendžiant servituto laisvos (neužstatytos) natūra grąžintinos žemės sklypui buvusiame Vismaliukų (Vagovo) režiniame kaime prie Vismaliukų g. <...> esančiame valstybinės žemės plote nustatymo, t. y. privažiavimo įteisinimo, klausimo (žr. pažymos 16 punktą), nesudaroma galimybė grąžinti šį žemės sklypą pretendams į nuosavybės teisių atkūrimą.

2.4. Institucijos, formalizuotai aiškindamos teisės normas ir vengdamos imtis realių veiksmų, „kuria vis naujus savo neveikimo pateisinimus“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėja Seimo kontrolierių prašo:

3.1. ištirti skunde aprašytą situaciją dėl NŽT ir Savivaldybės administracijos biurokratizmo;

3.2. įpareigoti (pasiūlyti) Savivaldybės administraciją pateikti NŽT Skyriui atsakymus į šiuos paklausimus: 2014 m. birželio 9 d. raštą Nr. 49SDP-(14.49.23.)-67, 2015 m. balandžio 14 d. raštą Nr. 49SDP-27-(14.49.23.), 2016 m. birželio 13 d. raštą Nr. 49SDP-93-(14.49.23.), 2017 m. vasario 10 d. raštą Nr. 49SDP-27-(14.49.23.), 2019 m. lapkričio 5 d. raštą Nr. 49SDP-148-(14.49.23.) (žr.

pažymos 4-9 punktus);

3.3. įpareigoti (pasiūlyti) NŽT atsakyti į visus 2020 m. gegužės 6 d. kreipimesi (žr. pažymos 13 punktą) nurodytus klausimus;

3.4. įpareigoti institucijas bendradarbiauti, sprendžiant servituto laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės sklypui buvusiam Vismaliukų (Vagovo) režiniame kaime nustatymo klausimą (žr. pažymos 16 punktą).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. NŽT Skyriaus **2014 m. birželio 9 d.** raštu Nr. 49SDP-(14.49.23.)-67 Savivaldybės administracijos direktoriaus prašyta per mėnesį nuo šio rašto gavimo NŽT Skyriui pateikti informaciją apie galimybę buvusio Vismaliukų (Vagova) režinio kaimo kartografuotoje teritorijoje laisvuose (neužstatytuose) ir nepriskirtuose valstybės išperkamai žemei plotuose suformuoti žemės sklypą/sklypus gražinimui natūra.

5. NŽT Skyrius **2015 m. balandžio 14 d. rašte Nr. 49SDP-27-(14.49.23.)** Savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentui (toliau vadinama – Departamentas) atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuvos apeliacinis teismas 2015 m. balandžio 7 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. 2A-50-943/2015 panaikino administracinius aktus, susijusius su teritorijos šalia Vismaliukų g. <...> detaliojo plano tvirtinimu, valstybinės žemės sklypų, Vismaliukų g. <...> ir <...>, Vilniuje, suformavimu ir įregistravimu valstybės įmonėje Registrų centras. NŽT Skyrius prašė Savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento **pakartotinai peržiūrėti buvusio Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo kartografiją ir informuoti NŽT Skyrių, ar yra galimybė suprojektuoti laisvą/laisvus (neužstatytą/neužstatytus) žemės sklypus gražinimui natūra buvusio Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo teritorijoje.**

6. Savivaldybės administracijos Departamento **2015 m. spalio 12 d.** raštu Nr. A51-96150/15(2.14.2.12-MP8) NŽT Skyrius buvo informuotas, kad pakartotinai išnagrinėti raštai dėl informacijos, ar režinių kaimų (įskaitant ir Vismaliukų kaimą) teritorijose bus formuojami laisvi (neužstatyti) žemės sklypai nuosavybės teisių į žemę atkūrimui ir žemės gražinimui natūra, pateikimo. Rašte rašoma:

„[...] Savivaldybės administracijos Departamentas, gavęs Jūsų prašymus, nagrinėjo kiekvieno iš nurodytų režinių kaimų teritorijų kartografinę medžiagą Savivaldybės Geoinformacinėje sistemoje ir galimybę suprojektuoti papildomus laisvos (neužstatytos) žemės sklypus gražinimui natūra režinių kaimų pretendams. Paaiškiname, kad šių režinių kaimų laisvoje (neužstatytoje) žemėje gražinimui natūra suprojektuotų žemės sklypų dokumentai (patvirtinus Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais žemės sklypų planus) buvo perduoti Vilniaus apskrities viršininko administracijos (po 2010 m. liepos 1 d. teisių perėmėjos – NŽT) Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriui. **Likusios laisvos (neužstatytos) teritorijos visose Jūsų raštuose nurodytų režinių kaimų teritorijose reikalauja papildomo nagrinėjimo teritorijų planavimo požiūriu (atitikimas Bendrojo plano sprendiniams, įvažiavimų į projektuojamus sklypus įrengimo galimybė ir kt.).** Pažymime, kad nagrinėjant sklypų projektavimo galimybes, NŽT Skyrius 2014-2015 metais pateikė prašymus dėl informacijos pateikimo apie galimybę suprojektuoti papildomus laisvos (neužstatytos) žemės sklypus visų iki 1995 m. birželio 1 d. prie Vilniaus miesto administracinių ribų prijungtoje teritorijoje esančių režinių kaimų teritorijose (įskaitant ir nurodytų režinių kaimų). Prie kiekvieno iš šių prašymų pridėta kartografinės medžiagos kopija. Informuojame, kad **prie prašymų pridėta kartografinė medžiaga dar kartą tikslinama Vilniaus miesto Geoinformacinėje sistemoje. Apie galimybę suprojektuoti sklypus laisvoje (neužstatytoje) ir valstybės išperkamai žemei nepriskirtoje žemėje informuosime atskirais raštais, papildomai patikslinę kiekvieno pateikto režinio kaimo kartografinę medžiagą.**“

7. NŽT Skyriaus **2016 m. birželio 13 d.** rašte Nr. 49SDP-93-(14.49.23.) Savivaldybės administracijos direktoriui nurodyta:

„Pažymime, kad NŽT Skyriuje yra vykdomas nuosavybės teisių atkūrimas buvusiuose [...] Vismaliukų (Antakalnis), [...] režiniuose kaimuose, Vilniaus mieste.

Vadovaudamiesi Tvarkos [...] 106¹ punktu ir atsižvelgdami į tai, kad NŽT Skyrius 2014 m. birželio 9 d. raštais Nr. 49SDP-(14.49.23.)-69, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-103, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-89, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-86, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-83, Nr. 49SDP-(14.49.23.)82; Nr. 49SDP-(14.49.23.)-96, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-104, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-99, Nr. 49SDP-(14.49.23.)-67, 2015 m. gegužės 13 d. raštu Nr. 49SDP-35-(14.49.23.), 2015 m. liepos 17 d. raštu Nr. 49SDP-55-(14.49.23.), 2015 m. rugpjūčio 18 d. raštu Nr. 49SDP-67-(14.49.23.) **kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių su prašymu pateikti informaciją, tačiau atsakymai iki šiol nėra gauti, pakartotinai prašome per mėnesį nuo šio rašto gavimo NŽT Skyriui pateikti informaciją pagal nustatyta tvarka patvirtintus Vilniaus miesto teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal Atkūrimo įstatymo .. straipsnio 1 dalies 3-6, 9, 12-14 punktų ir 13 straipsnio 1 dalies nuostatas nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai Vilniaus miesto teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai nepatvirtinti arba jų nėra – apie detaliam nesuplanuotam teritorijas.**

Atkreipiame dėmesį, kad Savivaldybės administracijos Departamentas 2015 m. spalio 12 d. raštu Nr. A51-96850/15(2.14.2.12-MP8) informavo NŽT Skyrių, kad papildomai patikslins kiekvieno pateikto režinio kaimo kartografinę medžiagą. Atsižvelgiant į tai, kad **Savivaldybės administracijos Departamento 2016 m. gegužės 4 d. raštu Nr. A51-34499/16(2.14.2.12-MP8) (gautas NŽT) buvo patikslinta informacija tik dėl 10 režinių kaimų, prašome pateikti informaciją dėl Gariūnų (Paneriai), Novosiolkų (Paneriai), Novosiolkų–Naujasodžio (Paneriai), Lūžių–Zbrodno (Justiniškės), Miškinių (Lazdynai), Šaltūnų (Lazdynai), Babinių (Verkiai), Prašiškių (Verkiai), Staviškių (Verkiai), Ožkinių (Verkiai), Vismaliukų (Antakalnis), Baniškių (Antakalnis), Smėlinka (Antakalnis), Dvarčionių (Antakalnis) [...] neišnagrinėtų režinių kaimų apie galimybę suprojektuoti sklypus laisvoje (neužstatytoje) ir valstybės išperkamai žemei nepriskirtoje žemėje.“**

8. NŽT Skyriaus **2017 m. vasario 10 d.** rašte Nr. 49SDP-27-(14.49.23.) Savivaldybės administracijos direktoriui rašoma:

„Pažymime, kad NŽT Skyrius 2016 m. gegužės 13 d. raštu Nr. 49SDP-59-(14.49.23.) kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, prašydamas suformuoti laisvą / laisvus (neužstatytą / neužstatytus) žemės sklypą / sklypus gražinimui natūra buvusiam Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime, Vilniuje.

Prašome informuoti, ar dar nėra priimtas sprendimas dėl natūra gražinamų žemės sklypų formavimo buvusiam Vagovo režiniame kaime.“

9. NŽT Skyriaus **2019 m. lapkričio 5 d.** rašte Nr. 49SDP-148-(14.49.23.) Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyriui nurodyta:

„NŽT Skyriuje 2019 m. spalio 8 d. buvo gautas pilietės [...], kuri yra pretendėntė atkurti nuosavybės teises į iki 1940 metų nacionalizacijos buvusiam Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime turėtą žemę, turto paveldėtojų [...] įstatyminės atstovės [...] (reg. Nr. [...]) dėl žemės sklypų buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje suprojektavimo (ištrauka pridedama).

Vadovaudamiesi Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, Tvarkos, [...], 34 ir 106¹ punktu, **prašome išnagrinėti pirmiau minėtų piliečių prašymą ir esant galimybei suprojektuoti natūra gražintinus žemės sklypus (pagal pridedamą ištrauką) Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje. [...].“**

10. LVAT **2020 m. sausio 9 d.** nutartyje administracinėje byloje Nr. A-1745-525/2019

rašoma:

„Pareiškėjai A. T., M. M., A. O., J. P., S. N., P. T., Č. T. (gim. 1940 m.), M. T., I. M., D. B., K. V., J. K., R. M., L. M., V. V. ir V. T. (toliau kartu – ir pareiškėjai) 2007 m. spalio 4 d. kreipėsi į teismą, prašydami įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, vadovaujantis Tvarkos 106 punktu, pateikti Vilniaus apskrities viršininko administracijos Žemėtvarkos skyriui (toliau – ir Skyrius) visų žemės sklypų, esančių Vilniuje, (*duomenys neskelbtini*) gatvėje, buvusio (*duomenys neskelbtini*) karinio poligono ribose, planus nuosavybės teisei atkurti, [...]

12. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2009 m. spalio 22 d. sprendimu atmetė pareiškėjų skundą. [...].“

LVAT teisėjų kolegija konstatavo:

„[...]

57. [...] Nustatyta, kad byloje esantys įrodymai patvirtina, jog kartografinėje medžiagoje (*duomenys neskelbtini*) **rėžinio kaimo apylinkės ribos užima 94,2321 ha plotą**, buvusių (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo savininkų ir piliečių, pageidaujančių susigrąžinti žemės pagal jiems tenkančias proporcingai turėtam žemės plotui dalis, sąraše (*I t., b. l. 158*) yra nurodyta, kad **pretendentai pageidauja susigrąžinti 41,9930 ha žemės**, bei nustatyta, kad jiems yra grąžinta – 4,0215 ha (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo ploto. **Valstybei svarbiam pripažintam projektui „(duomenys neskelbtini) investicinės inovacijų zonos (VIZI) infrastruktūros parengimas teritorijos sukūrimui ir plėtrai. I etapas“ ir „(duomenys neskelbtini) investicinės inovacijų zonos (VIZI) infrastruktūros parengimas teritorijos sukūrimui ir plėtrai. II etapas“ įgyvendinti**, buvusioje (*duomenys neskelbtini*) poligono teritorijoje, **ketinama formuoti teritorija yra apie 24,37 ha**. Be to, atsakovo teigimu, **dalis (duomenys neskelbtini) rėžinio kaimo teritorijos yra užimta valstybinės reikšmės mišku**.

[...]

59. [...] Nagrinėjamu atveju Vilniaus apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos skyrius 2003 m. birželio 10 d. raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir Savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 30-1666 suformavo laisvos (neužstatytos) natūra grąžintinos kitos paskirties žemės sklypų (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo teritorijoje duomenis (*I t., b. l. 163–165*) ir 2005 m. spalio 28 d. raštu Nr. A51-14008-(2.5-MPD-0) perdavė Vilniaus apskrities viršininko administracijai (*I t., b. l. 162*). Tuometis Skyrius Savivaldybės administracijos direktoriui pateikė buvusių (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo pretendentų sąrašą ir kartografinę medžiagą – (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo apylinkės ribas.

61. Teisėjų kolegija, įvertinusi nurodytas, pasikeitusias po pirmosios instancijos teismo sprendimo, faktines aplinkybes, konstatuoja, kad priimti sprendimai susiję su (*duomenys neskelbtini*) rėžinio kaimo teritorija ir joje nustatyta (*duomenys neskelbtini*) inovacine investicine zona, kurioje įsteigtas Vilniaus miesto inovacijų pramonės parkas, turi įtakos sprendžiant dėl (*duomenys neskelbtini*) rėžiniame kaime vykdomų nuosavybės teisių atkūrimo procedūrų ir turi būti į tai atsižvelgiama nagrinėjant pareiškėjų reikalavimą dėl žemės sklypų, esančių (*duomenys neskelbtini*), buvusio (*duomenys neskelbtini*) karinio poligono ribose, planų nuosavybės teisei atkurti, pateikimo. Tačiau **iš byloje teismui pateiktų atsakovo ir kitų proceso dalyvių įrodymų nėra aišku, kiek šiuo metu yra laisvos valstybinės žemės** (*duomenys neskelbtini*) **rėžinio kaimo teritorijoje**, kadangi tokios informacijos atsakovas nėra pateikęs, t. y. atsakovas nenurodė kokio dydžio teritorija yra reikalinga valstybės svarbiam investiciniam projektui įgyvendinti, kiek užima valstybinės reikšmės miškai, koks plotas yra užimtas statiniais ir pan. Šios informacijos atsakovo atstovė negalėjo pateikti ir teismo posėdžio metu. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, sprendžiant dėl pareiškėjų reikalavimo įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, vadovaujantis Tvarkos 106 punktu, pateikti Skyriui visų žemės sklypų, esančių (*duomenys neskelbtini*), buvusio (*duomenys neskelbtini*) karinio poligono ribose, planus, pirmiausiai atsakovas yra įpareigojamas nustatyti (*duomenys neskelbtini*) rėžiniame kaime laisvą (neužstatytą) žemę, kuri nepriskirta

valstybės išperkamai žemei, ir šią informaciją pateikti NŽT Skyriui kartografinėje medžiagoje. [...].“

LVAT teisėjų kolegija nusprendė Vilniaus apygardos administracinio teismo 2009 m. spalio 22 d. sprendimą pakeisti ir **įpareigoti atsakovą Savivaldybės administraciją per tris mėnesius nuo šios nutarties priėmimo dienos nustatyti (duomenys neskelbtini) režiniame kaime laisvos (neužstatytos) žemės, kuri nepriskirta valstybės išperkamai žemei, plotus, ir šią informaciją pateikti NŽT Skyriui kartografinėje medžiagoje. [...].“**

11. NŽT Skyriaus **2020 m. sausio 24 d.** raštu Nr. 49SF-124-(14.49.19.), atsakydamas į Pareiškėjos 2019 m. lapkričio 26 d. prašymą, išvardino kreipimusis į Savivaldybės administracijos Departamentą (šiuo metu Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius (toliau vadinama – ŽTAS)), kuriais prašyta pateikti informaciją dėl galimybės Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo teritorijoje suprojektuoti sklypus gražinimui natūra laisvoje (neužstatytoje) ir valstybės išperkamai žemei nepriskirtoje teritorijoje.

Pareiškėja buvo informuota, kad **„atsakymai iš Savivaldybės administracijos ŽTAS negauti, duomenų, ar dar numatyta suprojektuoti laisvos (neužstatytos) žemės sklypus gražinimui natūra buvusio režinio Vismaliukų kaimo teritorijoje, NŽT Skyrius neturi. [...].“**

12. Savivaldybės administracijos ŽTAS **2020 m. kovo 25 d.** raštu Nr. 42198/30(2.14.2.12-ŽEM) NŽT Skyrių informavo, kad likusiuose buvusio Vismaliukų režinio kaimo plotuose yra nesuformuotos teritorijos, kurios būtinos esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto registre įrašytą jų tiesioginę paskirtį; **įvertinus plotus, reikalingus esamų statinių eksploatavimui, bus nagrinėjama galimybė likusiuose laisvos (neužstatytos) žemės plotuose ties Vismaliukų g. <...>, <...> ir <...> projektuoti papildomus natūra gražintinus žemės sklypus piliečiams bendrosios dalinės nuosavybės teise.**

13. Pareiškėjos atstovas **2020 m. gegužės 6 d.** raštu kreipėsi į NŽT Skyrių, nurodydamas:

„[...] tiek pačios NŽT (taip pat ir NŽT Skyriaus), tiek ir teismų, nustatyta, kad nuosavybės teisių atkūrimas natūra buvusiam Vagova režiniame kaime vyksta (yra tęsiamas), tačiau Pareiškėjai iki šiol nuosavybės teisės į jai tenkančią dalį šiame buvusiam režiniame kaime (Vagova) nėra atkurtos.

[...] Mūsų žiniomis, laikotarpiu nuo 2017 m. pradžios iki šiandienos, **NŽT Skyrius kitiems buvusio Vagovo režinio kaimo pretendentams atkūrė nemažai nuosavybės natūra.**“

Pareiškėjos atstovas raštu prašė NŽT Skyriaus:

- „paaiškinti, kodėl X nėra vykdomas nuosavybės teisių atkūrimas buvusiam Vagovo režiniame kaime, kai tuo tarpu kitiems pretendentams, nuosavybės teisių atkūrimas buvo vykdomas?“;

- „nedelsiant tęsti/vykdyti X nuosavybės teisių atkūrimą buvusiam Vagovo režiniame kaime“;

- informuoti, „kada Savivaldybė pateikė duomenis dėl laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės buvusiam Vagovo režiniame kaime, Vilniaus mieste?“;

- paaiškinti, „kokių veiksmų buvo imtasi, tokiems duomenims gauti, jei Savivaldybės administracija nepateikė duomenų apie laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės buvusiam Vagovo režiniame kaime, Vilniaus mieste“;

- informuoti, „ar baigėsi, ir jei taip, kada teisminiai procesai dėl laisvos ir natūra gražintinos žemės buvusiam Vagovo režiniame kaime?“.

14. NŽT Skyriaus **2020 m. gegužės 7 d.** raštu Nr. 49SF-509-(14.49.104.) Pareiškėjai (adresas nurodytas Žirmūnų g. <...>, Vilnius) buvo paaiškinta, kad dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų nėra galimybės pateikti prašomų dokumentų kopijas, susijusias su teisminiais ginčais, nes Vagovo režinio kaimo dokumentacijoje saugomi teismų sprendimai/nutartys yra nenuasmeninti. NŽT Skyrius pažymėjo, kad Pareiškėją dominantys teismų sprendimai/nutartys dėl Vagovo režinio

kaimo teritorijos yra viešai prieinama informacija, su kuria yra galimybė susipažinti pagal pateikiamas nuorodas.

15. NŽT Skyriaus **2020 m. gegužės 22 d.** raštu Nr. 49SJ-166-(14.49.136 E.) Pareiškėjos atstovas informuotas, kad 2020 m. gegužės 6 d. prašymas (žr. pažymos 13 punktą) išnagrinėtas. Rašte rašoma:

„[...] Tvarkos 106¹ punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius per mėnesį nuo teritorinio skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo pagal nustatyta tvarka patvirtintus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus ar žemės valdos projektus pateikia teritoriniam skyriui informaciją kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktą nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai ar žemės valdos projektai nepatvirtinti arba jų nėra, - apie detalieji nesuplanuotas miesto teritorijas.

Vadovaujantis teisiniu reglamentavimu, atkuriant nuosavybės teises į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkūrimo procedūrose dalyvauja ne tik tie viešojo administravimo subjektai, kuriems įstatymu suteikti įgaliojimai nagrinėti piliečių prašymus dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo ir priimti sprendimus atkurti nuosavybės teises į žemę (iki 2010 m. liepos 1 d. apskričių viršininkų administracijoms, nuo 2010 m. liepos 1 d. - NŽT), bet ir savivaldybių administracijos. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 52 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad savivaldybės nėra pavaldžios valstybės institucijoms, o pagal 4 straipsnį – vienas pagrindinių principų, kuriuo grindžiama vietos savivalda, yra savivaldybės veiklos laisvė ir savarankiškumas, kai jos įgyvendindamos įstatymus, kitus teisės aktus ir įsipareigojimus bendruomenei, priima sprendimus. Pagal šio įstatymo 6 straipsnio 19 punktą teritorijų planavimas, savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas yra savarankiška savivaldybės funkcija.

Remiantis aukščiau minėtu, **duomenų apie laisvą ir neužstatytą (valstybės neišperkama) žemę pažymėjimas kartografinėje medžiagoje ir laisvos (neužstatytos) žemės sklypų projektavimas miestų teritorijose yra savivaldybės kompetencijai priskirta funkcija.**

Informuojame, kad nuosavybės teisių atkūrimas grąžinant žemę natūra buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams nuo 2017 m. iki šios dienos (kaip teigiate savo prašyme), NŽT Skyriuje vykdomas nebuvo. Vėliausias žemės grąžinimas natūra Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams, įvyko 2006 metais (tuometėje Vilniaus apskrities viršininko administracijoje, kuri likviduota 2012 m.), į Savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 30-1666 „Dėl sklypų Nr. 1-8 buvusio Vismaliukų režinio kaimo teritorijoje duomenų nustatymo ir planų tvirtinimo“ suprojektuotus žemės sklypus.

Paaikškiname, kad **nuosavybės teisių atkūrimas Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje užsitęsė dėl nuolatinių teisminių ginčų, kurie susiję dėl šioje teritorijoje esančių statinių, kurie nuosavybės teise priklauso UAB „C“ (buvęs UAB „D“), ir statinių užimtos žemės, priklausančios Lietuvos Respublikai.** Visa informacija susijusi su teisiniais ginčais minėtoje teritorijoje, Jūsų atstovaujama X buvo pateikta NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 7 d. rašte Nr. 49SF-509-(14.49.104.) (raštas pridedamas).

NŽT Skyrius vykdydamas Atkūrimo įstatyme ir Tvarkoje priskirtas funkcijas, tam, kad būtų įgyvendintas nuosavybės teisių atkūrimas Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams, 2014 m. birželio 9 d. raštu Nr. 49SDP-(14.49.23.)-67, 2015 m. balandžio 14 d. raštu Nr. 49SDP-27-(14.49.23.), 2016 m. birželio 13 d. raštu Nr. 49SDP-93-(14.49.23.), 2017 m. vasario 10 d. raštu Nr. 49SDP-27-(14.49.23.), pakartotinai 2019 m. lapkričio 5 d. raštu Nr. 49SDP-148-(14.49.23.) kreipėsi į Savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamentą (šiuo metu Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius) su prašymu pateikti informaciją dėl galimybės Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo teritorijoje suprojektuoti sklypus grąžinimui natūra laisvoje (neužstatytoje) ir valstybės išperkamai žemei nepriskirtoje teritorijoje.

Pranešame, kad Savivaldybės administracijos ŽTAS, vykdydamas LVAT 2020 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1745-525/2019, 2020 m. kovo 25 d. raštu Nr. A-51-42198/20(2.14.2.12-ŽEM) „Dėl informacijos pateikimo apie buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritoriją“ informavo, kad šiuo metu laisvoje žemėje yra suprojektuoti du papildomi natūra gražintini žemės sklypai. Parengus šių sklypų kadastrinius matavimus, visa medžiaga nustatyta tvarka bus perduota NŽT Skyriui (raštas pridedamas). Pažymime, kad kitų atsakymų, kurie būtų gauti iš Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus, NŽT Skyrius neturi.

Pažymime, kad kai Savivaldybės administracijos direktorius NŽT Skyriui perduos papildomai natūra gražintinus žemės sklypus, patenkančius į Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritoriją, vadovaujantis Tvarkos 106¹ punktu, X bus vykdomas (tešiamas) nuosavybės teisių atkūrimo procesas, gražinant žemę natūra suprojektuotuose žemės sklypuose, proporcingai likusiam atkurti žemės plotui bendrosios nuosavybės teise su kitais minėto režinio kaimo pretendais, jei jie nesusitars dėl suformuotų natūra gražintinių žemės sklypų dalių pasidalinimo.“

Pareiškėjos atstovas informuotas apie šio sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką.

16. Pareiškėjos atstovas **2020 m. liepos 30 d.** raštu kreipėsi į NŽT Skyrių dėl negauto atsakymo į 2020 m. gegužės 6 d. kreipimąsi, prašydamas informuoti, kokių veiksmų imtasi Savivaldybės administracijos ŽTAS 2020 m. kovo 25 d rašte Nr. 42198/30(2.14.2.12-ŽEM) (toliau vadinama – Raštas; žr. pažymos 12 punktą) nurodytų laisvos (neužstatytos) žemės plotų ties Vismaliukų g. <...>, <...> ir <...> suprojektavimui ir perdavimui nuosavybės teisių atkūrimui. Pareiškėjos atstovas atkreipė dėmesį ir į Rašte nurodytą teiginį, kad „*prie Vismaliukų g. <...> esantis laisvos (neužstatytos) valstybinės žemės plotas nebus projektuojamas, nes nėra galimybės įrengti įvažiavimo*“.

Pareiškėjos atstovas pažymėjo, kad „analogiškoje situacijoje VAAT yra nurodęs: *kaip teismo posėdžio metu nurodė atsakovės atstovas, tokiu atveju sandoris dėl servituto galėtų būti sudaromas tarp vieno iš tarnaujančio daikto (gretutinių sklypu) savininkų ir ginčo sklypą patikėjimo teise valdomos NŽT. Teismo posėdžio metu atstovas atkreipė dėmesį, kad Nutarimo 106¹ punktas numato galimybę projektuoti ir siūlomą nustatyti kelio servitutą, o taip reiškia, kad nesant privažiavimo prie sklypo, galėtų būti projektuojamas siūlomas nustatyti kelio servitutas su tam tikra sąlyga, kad, pavyzdžiui, siūlomas nustatyti servitutas įsigalios tik atkūrus nuosavybės teises ir pan. Taigi, siekiant nustatyti servitutą sandoriu, Savivaldybės administracijai turėtų būti pateikti įrodymai apie tai, kad tarnaujančio ir viešpataujančio daikto savininkai, atsižvelgiant į būsimų sklypo savininkų poreikius, yra sudarę sandorį dėl servituto nustatymo ar ketina tokį sandorį sudaryti.*

[...] *Atsižvelgiant į tai, kad, sandoriais nustatyti servitutus turi teisę tik pats tarnaujančiuoju tampančio daikto savininkas (CK 4.125 straipsnis), todėl Savivaldybės administracijai nepateikus įrodymų, patvirtinančių, kad tarp greta esančio sklypo (tarnaujančio daikto) savininko, naudotojo ir viešpataujančio daikto savininko yra sudaryta sutartis (sandoris) dėl servituto nustatymo, institucija turėjo pagrindą nuspręsti, kad numatyti privažiuojamąjį kelią prie Pareiškėjų pageidaujamo suprojektuoti sklypo, esamoje faktinėje situacijoje, nėra galimybės (servitutas nei įstatymu, nei teismo sprendimu nėra nustatytas; į Savivaldybės administracijos kompetenciją neįeina servituto administraciniu aktu nustatymas).“ (VAAT 2020 m. birželio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. e13-2128-1063/2020).“*

Pareiškėjos atstovas **prašė NŽT Skyriaus imtis veiksmų ir suprojektuoti siūlomą žemės sklypui prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, servitutą, nustatyti tokį servitutą sandoriu, ar imtis kitų būtinų priemonių (įskaitant ir visų būtinų dokumentų parengimą), jog Savivaldybės administracija galėtų įgyvendinti jos kompetencijai priskirtus veiksmus pagal Nutarimo 106¹.**

17. NŽT Skyriaus vyriausiosios specialistės N. S.-B. elektroniniu laišku **2020 m. rugpjūčio 10 d. 10:55** Pareiškėjos atstovas elektroniniu paštu <...> buvo informuotas, kad NŽT Skyriaus **2020 m. gegužės 22 d. atsakymas Nr. 49SJ-166-(14.49.136E.)** į 2020 m. gegužės 6 d. prašymą

Nr. 49GJ-3850 nepasiekė adresato dėl techninių klaidų. Pareiškėjos atstovo pasiteirauta, ar yra pageidaujama, kad būtų „pakartotinai išsiųstas pridėto rašto originalas“.

18. NŽT Skyriaus **2020 m. rugsėjo 4 d. raštu** Nr. 49SF-1867-(14.49.104.) Pareiškėjos atstovui atsakyta į Pareiškėjos atstovo 2020 m. liepos 30 d. prašymą, gautą 2020 m. rugpjūčio 3 d. (reg. Nr. 49GJ-3850. NŽT Skyrius pažymėjo, kad į 2020 m. gegužės 6 d. prašymą atsakyta NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. raštu Nr. 49SJ-166-(14.49.136 E.), informuojant apie rašto kopijos 2020 m. rugpjūčio 10 d. persiuntimą elektroniniu paštu.

NŽT Skyrius rašte išvardino raštus, kuriais buvo kreiptasi į Savivaldybės administracijos Departamentą (šiuo metu Savivaldybės administracijos ŽTAS), prašant pateikti informaciją dėl galimybės Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo teritorijoje suprojektuoti sklypus grąžinimui natūra laisvoje (neužstatytoje) ir valstybės išperkamai žemei nepriskirtoje teritorijoje.

Išvardinęs teisės aktų nuostatas, susijusias su servitutų nustatymu, NŽT Skyrius konstatavo, kad sprendimą nustatyti servitutus NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priims tuomet, kai iš Savivaldybės administracijos direktoriaus gaus patvirtintą detalų planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, arba žemės valdos projektą ir žemės sklypo kadastro duomenų bylą. NŽT Skyrius informavo Pareiškėjos atstovą apie šio sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką.

19. NŽT tyrimo metu pateikta informacija:

19.1. NŽT **2021 m. kovo 17 d.** rašte Nr. 1SS-412-(5.59 E.) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] T yra pretendentas atkurti nuosavybės teises į buvusio savininko Y iki 1940 m. nacionalizacijos valdytą žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime (nuosavybės teisių atkūrimo byla Nr. 548), taip pat ir į buvusios savininkės Z iki 1940 m. nacionalizacijos valdytą žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime (nuosavybės teisių atkūrimo byla Nr. 548-1).

Remiantis NŽT Skyriuje saugoma nuosavybės teisių atkūrimo byloje Nr. 548 esančia dokumentacija, nustatyta, kad Y mirė 1992 m. birželio 26 d. Pagal Atkūrimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalį piliečiai, kurie nustatytu laiku buvo padavę prašymus atkurti nuosavybės teises, yra mirę, nuosavybės teisės atkuriamos mirusiojo vardu ir perduodamos įpėdiniui, jeigu šis yra Lietuvos Respublikos pilietis.

Prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo tuometei Vilniaus miesto valdybai **1991 m. gruodžio 11 d.** pateikė buvusio savininko Y sutuoktinė X (gim. 1925 m., mirė 2005 m.), išreikšdama valią dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo – **susigrąžinti žemę natūra (turėtoje vietoje)**. Prašyme, kaip jai žinomi asmenys, turintys teisę į nekilnojamojo turto susigrąžinimą, nurodyti U ir V. Šioje skiltyje taip pat nurodytas dar vieno asmens vardas, pavardė ir tėvo vardas – Y (vardas neįskaitomas, taisytas).

Vilniaus apskrities viršininko administracija (likviduota nuo 2010 m. liepos 1 d.) (toliau – VAVA) 2009 m. gruodžio 31 d. raštu Nr. 20-789 „Dėl T vardu nuosavybės teisių į Y ir Z turėtą žemę atkūrimo galimybes“ informavo Pareiškėją (T turto paveldėtoja), kad nevykdys nuosavybės teisių atkūrimo pretendentiui T pagal X (gim. 1925 m.) 1991 m. gruodžio 11 d. pateiktą prašymą, kadangi T į jį neįrašytas.

Nesutikdama su minėtame rašte pateiktais argumentais, Pareiškėja kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą (toliau vadinama – VAAT), prašydama panaikinti VAVA 2009 m. gruodžio 31 d. raštą Nr. 20-789 „Dėl T vardu nuosavybės teisių į Y ir Z turėtą žemę atkūrimo galimybes“ bei įpareigoti VAVA tęsti nuosavybės teisių atkūrimo procesą pagal X (gim. 1925 m.) 1991 m. lapkričio 12 d. pateiktą prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime, Vilniaus mieste. VAAT 2010 m. birželio 23 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-1753-331/2010 patenkino Pareiškėjos (T turto paveldėtoja) skundą, panaikino VAVA 2009 m. gruodžio 31 d. sprendimą Nr. 20-789 „Dėl T vardu nuosavybės teisių į Y ir Z turėtą žemę atkūrimo galimybes“. Minėtu sprendimu VAAT **įpareigojo VAVA tęsti nuosavybės teisių atkūrimo procesą Pareiškėjai, pretendento T įpėdinei, pagal 1991 m.**

lapkričio 12 d. (vėliau, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) 2014 m. balandžio 9 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS261-439/2014 prašymo data ištaisyta į 1991 m. gruodžio 11 d.) **prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) kaime, Vilniaus mieste.** Taigi, tik nuo 2010 metų Y tapo pretendentu į buvusių savininkų iki 1940 metų nacionalizacijos valdytą žemę.

Nuosavybės teisių atkūrimo byloje Nr. 548 yra tuomečiam Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriui pateiktas **E ir F 2003 m. kovo 24 d. prašymas** (reg. Nr. 31/03/20-1658), kuriame nurodyta „*Prašau grąžinti visą likusią neužstatytą žemę, likusią dalį suteikti naują sklypą*“. Pažymėtina, kad šį prašymą pateikė ne X (gimusi 1925 m.), taip pat ne Pareiškėja (T turto paveldėtoja), kaip teigia Pareiškėjos atstovas skunde, o pirmiau paminėti piliečiai. Pagal šį prašymą nuosavybės teisių atkūrimas grąžinant žemę natūra (turėtoje vietoje) bei perduodant naują žemės sklypą vykdomas minėtiems piliečiams, o ne T.

[...] **LVAT 2015 m. birželio 18 d. sprendimu administracinėje byloje** Nr. A-531-492/2015 įpareigojo NŽT Skyrių spręsti dėl Pareiškėjos nuosavybės teisių atkūrimo į jai tenkančią buvusio savininko Y likusios 0,1707 ha neatkurtos žemės dalį iki 1940 m. nacionalizacijos valdytą buvusiame Vagovo režiniame kaime, Vilniaus mieste, bet **neįpareigojo NŽT Skyriaus įtraukti T pavardę į Piliečių, pageidaujančių naujų žemės sklypų individualiai statybai Vilniaus mieste, eilę.** Šiuo raštu taip pat **paaikškinta, kad nuosavybės teisių atkūrimo procesas bus tęsiamas, grąžinant žemę natūra, kai Savivaldybės administracija pateiks atsakymą į NŽT Skyriaus kreipimuisi dėl laisvos (neužstatytos) natūra grąžintinos žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime, Vilniaus mieste.**

[...] NŽT 2017 m. vasario 9 d. raštu Nr. 1SS-351-(9.5.) „Dėl skundo nagrinėjimo“ informavo Pareiškėją, kad atsižvelgiant į tai, jog X (T motinos) 1991 m. gruodžio 11 d. prašyme yra išreikšta valia dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo – grąžinti žemę natūra, pagal 21 straipsnio 3 dalies nuostatas (redakcija, galiojusi iki 2012 m. sausio 31 d.) pilietis turėjo teisę iki 2003 m. balandžio 1 d. išreikšti valią dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo būdo arba pakeisti jau išreikštą valią dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo būdo. Vėliau, **po 2003 m. balandžio 1 d., pateikti piliečio prašymai dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo būdo išreiškimo (pakeitimo) negalėjo ir negali sukurti teisinės pareigos atkurti nuosavybės teises piliečio nurodytu būdu** institucijai, vykdyusiai (vykdančiai) nuosavybės teisių į žemę, miškus, vandens telkinius atkūrimo funkcijas. Atsižvelgiant į piliečio išreikštą valią, vadovaujantis pirmiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, tenkinti prašymą panaikinti NŽT Skyriaus vedėjo 2013 m. rugpjūčio 22 d. įsakymą Nr. 49VĮ-(14.49.2.)-1325 „Dėl NŽT Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriaus vedėjo 2011 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 49VĮ-(14.49.2.)-1747 „Dėl piliečių, pageidaujančių naujų žemės sklypų individualiai statybai už Savivaldybei iki 1995 m. birželio 1 d. priskirtoje teritorijoje bei Grigiškių mieste turėtų žemę, eilių patvirtinimo“ patvirtinto 1 priedo dalinio pakeitimo“, NŽT Skyriaus 2013 m. spalio 31 d. raštą Nr. 49SF-(14.49.104.)-1489 „Dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo“, NŽT Skyriaus 2016 m. gruodžio 16 d. raštą Nr. 49SF-3675-(14.49.104.) ir **įpareigoti NŽT Skyrių įrašyti T pavardę į Piliečių, pageidaujančių naujų žemės sklypų individualiai statybai Vilniaus mieste, eilę, nėra teisinio pagrindo.**

[...] Nesutikdama su NŽT 2017 m. vasario 9 d. raštu Nr. 1SS-351-(9.5.) „Dėl skundo nagrinėjimo“, Pareiškėja kreipėsi į VAAT (toliau vadinama – VAAT). VAAT 2017 m. birželio 12 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-2908-463/2017 bylos dalį dėl Pareiškėjos reikalavimų panaikinti NŽT Skyriaus 2013 m. spalio 31 d. raštą Nr. 49SF-(14.49.104.)-1489 „Dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo“ ir NŽT Skyriaus vedėjo 2013 m. rugpjūčio 22 d. įsakymą Nr. 49VĮ-(14.49.2.)-1325 nutraukė. Pareiškėjos skundą tenkino iš dalies, – panaikino NŽT 2017 m. vasario 9 d. rašto Nr. 1SS-351-(9.5.) dalį, kurioje buvo vertintas ir nagrinėtas NŽT Skyriaus 2013 m. spalio 31 d. raštas Nr. 49SF-(14.49.104.)-1489 „Dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo“ bei NŽT Skyriaus vedėjo 2013 m. rugpjūčio 22 d. įsakymo Nr. 49VĮ-(14.49.2.)-1325 teisėtumas ir pagrįstumas. Likusią Pareiškėjos skundo dalį dėl įrašymo į Piliečių, pageidaujančių gauti naujų žemės sklypų Vilniaus mieste, eilę, atmetė kaip nepagrįstą.

VAAT 2018 m. rugpjūčio 14 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-2319-1062/2018 išnagrinėjęs Pareiškėjos apeliacinį skundą, patenkino jį iš dalies, VAAT 2017 m. birželio 12 d. sprendimą panaikino ir perdavė bylą tam pačiam pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

VAAT 2019 m. liepos 5 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-545-764/2019 išnagrinėjo Pareiškėjos skundą ir atmetė jį kaip nepagrįstą.

LVAT 2019 m. spalio 31 d. neskundžiama nutartimi administracinėje byloje Nr. A-5254/525/2019 Pareiškėjos apeliacinį skundą atmetė bei **paliko nepakeistą VAAT 2019 m. liepos 5 d. sprendimą, t. y. Pareiškėjos skundą atmetė kaip nepagrįstą.**

Taigi, **teismai netenkino daugkartinių Pareiškėjos prašymų įrašyti Y į Piliečių, pageidaujančių gauti neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus individualiai statybai ar kitai paskirčiai Vilniaus mieste, eilę. Nuosavybės teisių atkūrimo procesas Y už likusios negražintos žemės dalį gali būti tęsiamas pagal išreikštą valią – gražinant žemę natūra (turėtoje vietoje) (Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies pirmas punktas) arba nesant nurodytuoju būdu atkurti nuosavybės teisių, atlyginant pinigais (Atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 5 dalis).**

[...] Pažymime, kad **Savivaldybės administracija į NŽT Skyriaus 2020 m. rugsėjo 4 d. rašte Nr. 49SJ-260-(14.49.136 E.)** „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo Vismaliukų (Vagovo) rėžiniame kaime“ **nurodytus paklausimus atsakymų, ar bus projektuojami (neprojektuojami) natūra gražintini žemės sklypai buvusiam Vagovo (Vismaliukų) rėžiniame kaime, nepateikė.**

[...] Remiantis VAAT 2010 m. birželio 23 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-1753-331/2010 T nuosavybės teisių atkūrimas (Pareiškėja turto paveldėtoja) yra vykdomas pagal 1991 m. gruodžio 11 d. prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę buvusiam Vagovo kaime, Vilniaus mieste, kuriame aiškiai išreikšta valia – gražinti žemę natūra (turėtoje vietoje), o ne pagal 2003 m. kovo 24 d. prašymą, kaip teigia Pareiškėjos atstovas. Nustatyta, kad **E ir F tuomečiam VAVA Vilniaus miesto žemėtvarkos skyriui pateikė 2003 m. kovo 24 d. prašymą, kuriame pageidavo „gražinti visą laisvą neužstatytą žemę, už likusią dalį suteikti naują sklypą“.** Minėtiems piliečiams **nuosavybės teisių atkūrimas vykdomas pagal šiame prašyme išreikštą valią.**

Atsakydami į Pareiškėjos atstovo teiginį, kad nuosavybės teisių atkūrimas „[...] buvo pradėtas dar 1991 m. gruodžio 11 d. prašymo pagrindu, t. y. prieš 29 (dvidešimt devynis) metus, nuosavybės teisių atkūrimo procesas iki šiol nebaigtas“, kuriame buvo išreikšta valia dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo – gražinti žemę natūra (turėtoje vietoje), norėtume atkreipti dėmesį į tai, kad nei iki 1997 m. liepos 8 d. galiojęs Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“, nei iki 2001 m. balandžio 4 d. galiojusi Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio redakcija **nenumatė galimybės atkurti nuosavybės teises gražinant žemę natūra miestų teritorijose, todėl nuosavybės teisės į žemę piliečiams, turintiems gyvenamąjį namą ir jo priklausinius buvusio savininko turėtos žemės vietoje, buvo atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn naudojamą namų valdos žemės sklypą.** Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui 2001 m. balandžio 2 d. nutarime konstatavus, kad Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalis ta apimtimi, kuria numatyta, kad laisva (neužstatyta) žemė negražinama natūra, jeigu pilietis neturi gyvenamojo namo ar kito pastato nuosavybės teise turėtoje žemėje, nors šiai laisvai (neužstatytai) žemei nėra konkretaus visuomenės poreikio, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, buvo priimtos Atkūrimo įstatymo pataisos, numatančios galimybę ir miestuose piliečiams susigrąžinti žemę natūra. **Tik nuo 2002 m. balandžio 2 d. Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkte buvo įtvirtinta nuostata, kad nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusių miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos: gražinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, [...], išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei, ir žemę, kurios susigrąžinti turėtoje vietoje pilietis nepageidauja.** Laisvos (neužstatytos) žemės plotuose gražinamų natūra turėtoje vietoje žemės sklypų formavimą ir jų planų rengimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis organizuoja ir planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.

Savivaldybės administracija 2021 m. kovo 2 d. raštu Nr. A51-19022/21(2.14.2.12-ŽEM) „Dėl dokumentų perdavimo“ NŽT Skyriui perdavė vieno natūra gražintino 0,1850 ha ploto žemės sklypo buvusiamė Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime dokumentus. NŽT Skyrius teisės aktų nustatyta tvarka galės vykdyti nuosavybės teisių atkūrimą gražinant šiame žemės sklype žemę natūra (turėtoje) T bei kitiems Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams.

[...] NŽT Skyrius užbaigti nuosavybės teisių atkūrimą T (Pareiškėja turto paveldėtoja) galės tuomet, kai Savivaldybė perduos natūra gražintinių žemės sklypų dokumentaciją arba pateiks informaciją, kad nėra laisvos žemės. Kaip jau minėta, Savivaldybės administracija 2021 m. kovo 2 d. NŽT Skyriui pateikė vieno natūra gražintino žemės sklypo dokumentus.

[...] Šiuo atveju, kadangi Savivaldybė nepateikia reikiamos informacijos ir dokumentų, NŽT Skyrius negali priimti sprendimų ir užbaigti nuosavybės teisių atkūrimo T (Pareiškėja turto paveldėtoja) ir kitiems Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams. [...] Savivaldybės administracija 2021 m. kovo 2 d. pateikė vieno natūra gražintino žemės sklypo dokumentus.

[...] Nuosavybės teisių atkūrimo procesas užsitęsė dėl nuolatinių teisminių ir kitų ginčų, susijusių su Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje esančiais statiniais ir statinių užimtos žemės, priklausančios Lietuvos Respublikai. NŽT Skyrius užbaigti nuosavybės teisių atkūrimą T galės tuomet, kai Savivaldybės administracija perduos natūra gražintinių žemės sklypų dokumentus.

[...] nuosavybės teisių atkūrimas gražinant žemę natūra buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams nuo 2017 m. iki šios dienos (nors Pareiškėjos atstovas teigia priešingai) NŽT Skyriuje nebuvo vykdomas, kadangi Savivaldybės administracija minėtam NŽT Skyriui nepateikia suformuotų natūra gražintinių žemės sklypų dokumentų. Nuosavybės teisių atkūrimas gražinant žemę natūra (turėtoje vietoje) Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams buvo vykdomas 2006 metais (tuometėje VAVA), į Savivaldybės administracijos direktoriaus 2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 30-1666 „Dėl sklypų Nr. 1-8 buvusio Vismaliukų režinio kaimo teritorijoje duomenų nustatymo ir planų tvirtinimo“ suprojektuotus 8-is žemės sklypus.

Vilniaus apskrities viršininko 2006 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 2.3-9610-01 „Dėl pretendentų į buvusio režinio Vagovo kaimo žemę sąrašo, jiems likusios gražinti žemės ploto ir proporcingai tenkančių sklypo dalių patvirtinimo Savivaldybės administracijos direktoriaus 2005-10-24 įsakymu Nr. 30-1666 patvirtintuose natūra gražinamuose žemės sklypuose Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6, Nr. 7 ir Nr. 8“ buvo patvirtintas pretendentų į buvusio Vagovo režinio kaimo sąrašas, jiems likusios gražinti žemės plotas ir proporcingai tenkančios sklypų dalys. Vadovaujantis minėtu įsakymu, pretendentams buvo parengti ir priimti sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo gražinant žemę natūra (turėtoje vietoje).

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nuosavybės teisių atkūrimas Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje užsitęsė dėl 2014–2020 metais vykusių teisminių ginčų, kurie susiję dėl šioje teritorijoje esančiais UAB „C“ nuosavybės teise priklausančiais statiniais ir šiems statiniams išnuomotais valstybinės žemės sklypais. Šiuose teisminiuose ginčiuose dalyvavo pretendentai, kurie pageidauja susigrąžinti žemę buvusiamė Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime, atsakovė Vilniaus miesto savivaldybės administracija, tretieji suinteresuotieji asmenys: VAVA, vėliau NŽT, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras ir UAB „C“.

[...] Savivaldybės administracija, vykdydama LVAT 2020 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1745-525/2019 (žr. pažymos 10 punktą), 2020 m. kovo 25 d. raštu Nr. A-51-42198/20(2.14.2.12-ŽEM) „Dėl informacijos pateikimo apie buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritoriją“ (reg. 2020-03-31 Nr. 49GJ-1567) informavo, kad šiuo metu laisvoje žemėje yra suprojektuoti du papildomi natūra gražintini žemės sklypai, kad parengus šių sklypų kadastrinius matavimus, visa medžiaga nustatyta tvarka bus perduota NŽT Skyriui.

[...] Savivaldybės administracija 2021 m. kovo 2 d. NŽT Skyriui pateikė tik vieno gražintino natūra laisvo (neužstatyto) žemės sklypo planą (-ų) ir kitus dokumentus.

[...] 2020 m. gruodžio 18 d. vykusio tarpinstitucinio susitikimo metu buvo svarstomas klausimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo grąžinant žemę natūra režiniuose kaimuose. Posėdis įvyko nuotoliniu būdu, Savivaldybės administracijos atstovai 2021 m. sausio 13 d. surašė ŽŪM, NŽT ir Savivaldybės atstovų posėdžio protokolą Nr. A17-32/21(2.1.13-VMŠA) (toliau – Protokolas).

Pagal Protokolą Savivaldybės administracijos atstovė G. A. pateikė informaciją „apie galimybes suprojektuoti laisvoje (neužstatytoje) žemėje papildomus grąžintinus natūra žemės sklypus iki nacionalizacijos buvusių režinių kaimų teritorijose, išskyrus tuos režinius kaimus, kuriuose Savivaldybės administracijos direktoriaus raštais informuota, kad daugiau laisvos (neužstatytos), galimos grąžinti natūra žemės šių režinių kaimų teritorijose nėra. Informavo, kad **6 režinių kaimų teritorijose yra projektuojami papildomi grąžintini natūra žemės sklypai**, taip pat pažymėjo, kad dalies šių projektuojamų žemės sklypų kadastrinius matavimus pretendentai pageidavo rengti savo lėšomis, kitų režinių kaimų – tai Užusienio, Staviškių, Sodelių, suprojektuotų papildomų grąžintinų natūra žemės sklypų kadastriniai matavimai rengiami Savivaldybės lėšomis. **Dėl kitų režinių kaimų, kuriuose nevyksta papildomų grąžintinų natūra žemės sklypų projektavimas, kartografinės medžiagos nagrinėjimas yra pristabdytas, nes Savivaldybė rengia žemėlapi, kuriame bus nustatytos viešiesiems poreikiams naudotinos teritorijos, šio žemėlapio rengime dalyvauja keli savivaldybės administracijos padaliniai (įskaitant ir Vyriausiojo miesto architekto skyrių), apdorojama daugybė geoinformacinių duomenų sluoksnių. Patvirtinus šį žemėlapi savivaldybės taryboje, bus grįžtama prie iki nacionalizacijos buvusių režinių kaimų kartografinės medžiagos nagrinėjimo.** Šio žemėlapio sprendiniai ir turinys turi tiesioginės įtakos grąžintinų natūra žemės sklypų projektavimui ir jų efektyviam panaudojimui ateityje, kai sklypų savininkai sieks įgyvendinti Vilniaus miesto bendrojo plano sprendinius“;

19.2. NŽT 2021 m. rugsėjo 7 d. rašte Nr. 49SD-8859-(14.49.136 E.) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] Dėl NŽT Skyriuje gautų dviejų papildomų natūra grąžintinų žemės sklypų prie Vismaliukų g. <...> ir Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, patenkančių į Vagovo režinio kaimo teritoriją, informuojame:

- Savivaldybės administracijos ŽTAS 2021 m. vasario 17 d. raštu Nr. A51-14744/21(2.14.2.12-ŽEM) „Dėl dokumentų perdavimo“ NŽT Skyriui perdavė Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. A30-617/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ suprojektuoto laisvo (neužstatyto) natūra grąžintino 0,1723 ha ploto žemės sklypo, patenkančio į Vagovo režinio kaimo teritoriją, esančio prie Vismaliukų g.<...>, Vilniuje, planą ir kitą dokumentaciją (pridedama).

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d, nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ 63¹ punkte nustatyta, kad nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byla rengiama vadovaujantis kadastro tvarkytojo parengta ir patvirtinta specifikacija. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos pateikimo, tikrinimo, derinimo, nekilnojamojo daikto kadastro duomenų įrašymo į kadastrą ir jų pakeitimo, panaikinimo, pataisymo darbai atliekami elektroninėmis ryšio priemonėmis: statinių – Nekilnojamojo turto registro posistemėje „Matininkas“, žemės sklypo – Nekilnojamojo turto registro posistemėje „GeoMatininkas“. Atsižvelgiant į tai, kad NŽT Skyriui buvo pateiktas popierinis kadastrinės bylos egzempliorius, NŽT Skyrius Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrių 2021 m. kovo 12 d. raštu Nr. 49SD- 2517-(14.49.136 E.) „Dėl žemės sklypo prie Vismaliukų g.<...> suformavimo“ informavo, kad žemės sklypo, esančio prie Vismaliukų g. <...> kadastro duomenų byla derinimui NŽT Skyriui turi būti pateikta informacinėje sistemoje „Geomatininkas“.

NŽT Skyriuje 2021 m. balandžio 14 d. buvo gautas SĮ „Vilniaus planas“ prašymas patikrinti žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, perdalijimo planą (pateiktą posistemėje „GeoMatininkas“). Minėto žemės sklypo kadastrinių matavimų dokumentai NŽT Skyriaus specialistų buvo suderinti 2021 m. balandžio 15 d., tačiau nesant prašymui dėl tolimesnių veiksmų

nebuvo nukreipti specialistui atsakingam už nuosavybės teisių atkūrimą Vagovo režinio kaimo teritorijoje.

Paaikškiname, kad NŽT Skyriaus specialistui atsakingam už nuosavybės teisių atkūrimą Vagovo režinio kaimo teritorijoje nustačius, kad žemės sklypo prie Vismaliukų g.<...>, Vilniuje, kadastrinių matavimų byla yra suderinta Nekilnojamojo turto registro posistemėje „GeoMatininkas“, buvo parengtas NŽT Skyriaus vedėjo 2021 m. liepos 8 d. sprendimas Nr. 49SK-2118-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo, unikalus Nr. <...>, esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo nekilnojamojo turto registre“ [...], kuris 2021 m. liepos 13 d. lydraščiu Nr. 49SD-7375-(14.49.136 E.) „Dėl bylos perdavimo“ buvo perduotas Valstybės įmonei Registrų centrui;

- Savivaldybės administracijos ŽTAS 2021 m. kovo 2 d. raštu Nr. A51-19022/21(2.14.2.12-ŽEM) „Dėl dokumentų perdavimo“ NŽT Skyriui perdavė Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A30-678/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ suprojektuoto laisvo (neužstatyto) natūra gražintino 0,1850 ha ploto žemės sklypo, patenkančio į Vagovo režinio kaimo teritoriją, esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, planą ir kitą dokumentaciją.

Atsižvelgiant į tai, kad NŽT Skyriui buvo pateiktas popierinis kadastrinės bylos egzempliorius, NŽT Skyrius Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrių 2021 m. kovo 29 d. raštu Nr. 49SD-3014-(14.49.136 E.) „Dėl žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...> suformavimo“ informavo, kad žemės sklypo, esančio prie Vismaliukų g. <...> kadastro duomenų byla derinimui NŽT Skyriui turi būti pateikta informacinėje sistemoje „Geomatininkas“.

NŽT Skyriuje 2021 m. balandžio 14 d. buvo gautas SĮ „Vilniaus planas“ prašymas patikrinti žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, perdalijimo planą (pateiktą posistemėje „GeoMatininkas“). Suderinus minėto žemės sklypo kadastrinius matavimus, jie 2021 m. balandžio 19 d. buvo nukreipti specialistui, atsakingam už nuosavybės teisių atkūrimą Vagovo režinio kaimo teritorijoje.

NŽT Skyriaus vedėjas 2021 m. gegužės 5 d. priėmė sprendimą Nr. 49SK-1253-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo, unikalus Nr. <...>, esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo nekilnojamojo turto registre“ [...], kuris 2021 m. gegužės 6 d. lydraščiu Nr. 49SD-4634- (14.49.136 E.) „Dėl bylos perdavimo“ buvo perduotas Valstybės įmonei Registrų centrui.

[...] nuosavybės teisių atkūrimo į režiniuose kaimuose turėtą žemę yra vykdomas Tvarkos 106¹ punkte nurodyta tvarka, t. y. **natūra gražinti žemės sklypai nustatyta tvarka bus gražinami pretendams, turintiems teisę į nuosavybės teisių atkūrimą į buvusiam Vagovo režiniame kaime turėtą žemę, proporcingai likusiam gražinti žemės plotui bendrosios nuosavybės teise, jei pretendantai nesusitars dėl žemės sklypų dalių pasidalinimo.**

Paaikškiname, kad NŽT Skyrius, siekdamas įgyvendinti nuosavybės teisių atkūrimo procedūrą į Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. A30-617/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ ir Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 19 d. Nr. A30-678/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ suprojektuotus žemės sklypus, esančius prie Vismaliukų g. <...> ir Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, įregistravęs patikėjimo teisės į šiuos žemės sklypus Nekilnojamojo turto registre, peržiūrėjo visas nuosavybės teisių atkūrimo bylas (viso 14 bylų), susijusias su nuosavybės teisių atkūrimu pretendams, pageidaujantiems atkurti nuosavybės teises į Vagovo režiniame kaime turėtą žemę, ir nustatė kiekvienam pretendentui likusį neatkurtą žemės plotą (proporcijų skaičiavimui). Nustatyta, kad **Vagovo režinio kaimo teritorijoje yra likę 29 pretendantai, įskaitant X, kuriems likęs neatkurtas žemės plotas sudaro 16,4796 ha.**

[...] 2021 m. kovo 18 d. vykusio tarpinstitucinio susitikimo metu buvo svarstomas klausimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo Vilniaus mieste spartinimo. Surašytas ŽŪM posėdžio protokolas Nr. 8D-132 (5.50 E) (toliau – Protokolas).

Pagal Protokolą nutarta, kad iki 2021 m. gruodžio 1 d. Savivaldybei parengti ir pateikti NŽT Skyriui Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintose teritorijose rengiamais teritorijų planavimo dokumentais ar žemės valdos projektais projektuojamų naujų valstybinės žemės sklypų dokumentaciją. Informaciją apie visuose buvusiuose režiniuose kaimuose esančius laisvus žemės plotus, Savivaldybė parengs ir NŽT Skyriui pateiks iki 2021 m. III ketv. pabaigos.

[...] NŽT Skyrius, siekdamas įgyvendinti nuosavybės teisių atkūrimą pretendents, pageidaujantiems atkurti nuosavybės teises į Vagovo režiniame kaime turėtą žemę, turi organizuoti susirinkimą, kurio metu visus piliečius turi supažindinti su savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais dokumentais (duomenimis) ir atvykusiems pretendents turi paaiškinti apie galimybę per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą pateikti susitarimą dėl suformuotų natūra gražinamų žemės sklypų dalių gražinimo.

Atsižvelgdamas į nuolat besikeičiančią darbo organizavimo ekstremalios situacijos metu tvarką dėl paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos visoje šalyje dėl naujojo koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, į tai, kad pretendents yra numatyta galimybė dėl žemės sklypų dalių pasidalinimo, NŽT Skyrius **mano, kad yra tikslinga tęsti nuosavybės teisių atkūrimą pretendents tik tuomet, kai Savivaldybės administracija NŽT Skyriui perduos baigtinį suprojektuotų žemės sklypų, patenkančių į Vagovo režinio kaimo teritoriją, skaičių**;

19.3. NŽT **2021 m. gruodžio 21 d.** rašte Nr. 1SS-1943-(5.59 E.) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] NŽT Skyriuje buvo gauti Savivaldybės administracijos ŽTAS Žemės administravimo ir GIS poskyrio 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92093/21(2.14.2.12E-ŽEM) „Dėl žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...> dokumentų perdavimo“ (pridedama), 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92091/21(2.14.2.12E-ŽEM) „Dėl žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...> ir <...> dokumentų perdavimo“ (pridedama) ir 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92092/21(2.14.2.12E-ŽEM) „Dėl žemės sklypo prie Vismaliukų g. <...> dokumentų perdavimo“ (pridedama) suprojektuotų natūra gražintinų žemės sklypų dokumentai, kuriuose nurodyta, kad prie Vismaliukų g.<...> žemės sklypo plotas sudaro 0,0663 ha, prie Vismaliukų g. <...> ir <...> - 0,1013 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,1637 ha.

[...] NŽT Skyrius, siekdamas įgyvendinti T (turto paveldėtoja X) nuosavybės teisių atkūrimo procedūrą į buvusių savininkų Y ir Z iki nacionalizacijos Vagovo kaime turėtą žemę (taip pat ir kitiems piliečiams, turintiems teisę į nuosavybės teisių atkūrimą Vagovo režinio kaimo teritorijoje), parengė šiuos NŽT Skyriaus vedėjo 2021 m. spalio 6 d. sprendimus: Nr. 49SK-3001-(14.49.109E.) „Dėl žemės sklypo, unikalus Nr. <...>, esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ [...], Nr. 49SK-3002-(14.49.109 E.) „Dėl žemės sklypo, unikalus Nr. <...>, esančio prie Vismaliukų g. <...> ir <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ [...] ir Nr. 49SK-3003-(14.49.109E.) „Dėl žemės sklypo, unikalus Nr. <...>, esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, nustatytų kadastro duomenų patvirtinimo (žemės sklypo suformavimo) ir NŽT patikėjimo teisės į šį žemės sklypą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ [...]. Nurodyti sprendimai 2021 m. spalio 7 d. lydraščiu Nr. 49SD- 10112-(14.49.136 E.) „Dėl bylų perdavimo“ [...] perduoti VĮ Registrų centrui.

NŽT Skyriuje 2021 m. spalio 26 d. buvo gautas VĮ Registrų centro Turto registrų tvarkymo tarnybos Nekilnojamojo turto kadastro departamento Vilniaus skyriaus 2021 m. spalio 21 d. sprendimas Nr. SPR5-16209 (14.4 E) „Nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojo sprendimas prašymą atmesti“ (toliau - Sprendimas) (pridedama), kuriame nurodyta, kad, patikrinus žemės sklypo (kadastro Nr. <...>, unikalus Nr. <...>), esančio prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, kadastro duomenis dėl jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą, nuspręsta pateiktus dokumentus atmesti, nes suformuoto natūra gražintino žemės sklypo ribos kerta inžinerinio statinio – kelio (gatvės) – Vismaliukų gatvės, unikalus Nr. <...>, ribas. Remdamasis Sprendimu, NŽT Skyrius **2021 m. spalio 28 d. raštu** Nr. 49SD-11210-(14.49.136 E) „Dėl trūkumų ištaisymo“ (pridedama) **paprašė SĮ „Vilniaus planas“ ištaisyti Sprendime nurodytus trūkumus ir pakartotinai patikrai pateikti**

žemės sklypo (kadastro Nr. <...>, unikalus Nr. <...>), esančio **prie Vismaliukų g. <...>, Vilniuje, kadastro duomenų bylą**. Pažymime, kad **pakartotinai patikrai byla NŽT Skyriui nėra pateikta**.

NŽT Skyrius, vadovaudamasis Tvarkos 106¹ punktu, atliko preliminarinius skaičiavimus dėl pretendentams, turintiems teisę į nuosavybės teisių atkūrimą į buvusiam Vagovo režiniame kaime turėtą žemę, proporcingai tenkančių žemės sklypų dalių pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 12 d. įsakymą Nr. A30-617/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g.<...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ [...], Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 19 d. įsakymą Nr. A30-678/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ [...], 2021 m. balandžio 28 d. įsakymą Nr. A30-1417/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“, 2021 m. balandžio 1 d. įsakymą Nr. A30-1085/21 „Dėl sklypo tarp Vismaliukų g. <...> ir <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ [...] ir 2021 m. balandžio 28 d. įsakymą Nr. A30-1450/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ [...]. Šiuose dokumentuose nurodyta, kad patvirtintuose natūra gražintuose žemės sklypuose, prie Vismaliukų g. <...>, žemės sklypo plotas sudaro 0,1723 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,1850 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,0663 ha, prie Vismaliukų g. <...> ir <...> - 0,1013 ha, prie Vismaliukų g.<...> - 0,1637 ha.

Vadovaujantis Tvarkos 106¹ punktu, kuriame reglamentuojama, kad žemėtvarkos skyrius, gavęs iš savivaldybės administracijos žemės sklypo kadastro duomenų bylą ir savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą žemės sklypo planą, raštu pakviečia piliečius, turinčius teisę į nuosavybės teisių atkūrimą, susipažinti su savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais dokumentais, bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijoje dėl COVID-19 (koronaviruso) grėsmės susidariusią situaciją ir įgyvendinant Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijas, kad valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse darbą siūloma organizuoti ir klientus aptarnauti, jeigu įmanoma, nuotoliniu būdu, **nuspręsta Vagovo režinio kaimo susirinkimo neorganizuoti, o kiekvienam pretendentui išsiųsti susipažinti suprojektuotų natūra gražintų žemės sklypų dokumentus**.

Pareiškėja NŽT Skyriaus 2021 m. spalio 13 d. raštu Nr. 49SD-10314- (14.49.104.) „Dėl natūra gražintų žemės sklypų Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje“ [...] buvo informuota apie tai, kad NŽT Skyriuje bus vykdomas nuosavybės teisių atkūrimo procesas į 5 suprojektuotus laisvus (neužstatytus) natūra gražintinus žemės sklypus. Minėtu raštu buvo pateikta informacija apie atkūrimo tvarką ir eigą, kad per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą pretendentai gali pateikti susitarimą (pasirašytą visų pretendentų ar paveldėtojų) dėl suformuotų natūra gražinamų žemės sklypų dalių pasiskirstymo. Taip pat paaiškinta, kad NŽT Skyriui iki 2021 m. gruodžio 23 d. nepateikus susitarimo dėl suformuotų natūra gražinamų žemės sklypų dalių pasiskirstymo ar atsisakymo nuo preliminariai apskaičiuotų tenkančių žemės sklypų dalių, suformuoti žemės sklypai bus gražinami natūra pretendentams proporcingai likusiam gražinti žemės plotui bendrosios dalinės nuosavybės teise. Panašaus turinio raštai buvo išsiųsti ir kitiems Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams (pridedama).

Minėtame rašte Pareiškėjai paaiškinta, kad atlikus preliminarinius skaičiavimus, pagal T nuosavybės teisių atkūrimo byloje Nr. 548-1 nurodytą likusį neatkurtą plotą (0,0027 ha), žemės sklypuose Jam tenkanti žemės dalis būtų: prie Vismaliukų g. <...> - 0,0000 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,0000 ha, prie Vismaliukų g.<...> - 0,0000 ha, prie Vismaliukų g. <...> ir <...>- 0,0000 ha ir prie Vismaliukų g. <...> - 0,0000 ha. Pagal T nuosavybės teisių atkūrimo byloje Nr. 548 nurodytą likusį neatkurtą plotą (0,0853 ha), žemės sklypuose Jam tenkanti žemės dalis būtų: prie Vismaliukų g. <...> - 0,0009 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,0009 ha, prie Vismaliukų g. <...> - 0,0003 ha, prie Vismaliukų g. <...> ir <...> - 0,0005 ha ir prie Vismaliukų g. 50 - 0,0008 ha.

Pažymėtina, kad **atsižvelgiant į tai, kad pretendentui T į buvusios savininkės Z turėtą žemės valdą likęs neatkurtas plotas sudaro tik 0,0027 ha, suprojektuotose žemės sklypuose proporcingai tenkančios dalys neišskaičiuojamos**.

Jeigu minėto režinio kaimo pretendentai NŽT Skyriui iki nustatyto termino (2021 m. gruodžio 23 d.) nepateiks susitarimo dėl suformuotų natūra gražinamų žemės sklypų dalių pasiskirstymo,

suformuoti žemės sklypai bus gražinami natūra pretendentams proporcingai likusiam gražinti žemės plotui bendrosios dalinės nuosavybės teise.

Pažymėtina, kad **jei Savivaldybės administracija papildomai nesuprojektuos natūra gražintinų žemės sklypų Vagovo režinio kaimo teritorijoje**, įvertinus išreikštą T valią dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, kurią pilietis (jo turto paveldėtojai) galėjo pareikšti arba pakeisti iki 2003 m. balandžio 1 d., **nuosavybės teisės už piliečiui likusį neatkurta žemės plotą į buvusių savininkų Y ir Z iki nacionalizacijos Vagovo kaime turėtą žemę**, vadovaujantis Atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 5 dalies nuostatomis **bus atkuriamos atlyginant pinigais**.

[...] Savivaldybės administracijos atstovė D. N. [tarpinstitucinio] susitikimo metu informavo, kad **šiuo metu negali įvardyti, kada bus pateikta informacija apie laisvą (neužstatytą) žemę buvusių režinių kaimų teritorijoje [...].**“

20. Savivaldybės administracijos tyrimo metu pateikta informacija:

20.1. Savivaldybės administracijos ŽTAS 2021 m. kovo 3 d. rašte Nr. A51-19648/21-(2.14.2.12.E-ŽEM) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] Vadovaujantis Atkūrimo įstatymu, Tvarka, nustatyta, kad **piliečiams gražinama natūra tik laisva (neužstatyta) bei nepriskirta valstybės išperkamai žemė**. Atsižvelgiant į tai, **buvusio Vismaliukų karinio poligono teritorijoje pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 30-2183 „Dėl teritorijos šalia Vismaliukų g. <...> detaliojo plano tvirtinimo“ patvirtintą detalų planą buvo parengtas žemės sklypo Vismaliukų g. <...> formavimo ir pertvarkymo projektas, kurio tikslas – suformuoti kitos paskirties žemės sklypą statiniams eksploatuoti ir teritorijai vystyti**, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1411. **Savivaldybės administracijos direktorius 2016 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 30-1866 „Dėl sklypo Vismaliukų g. <...> formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ patvirtino šį projektą**. Šiuo metu **Nekilnojamojo turto registre yra įregistruotas visuomeninės paskirties sklypas – Vismaliukų g. <...> (kadastru Nr. <...>), kurio plotas 22,7136 ir kuris nuomos sutartimi perduotas VŠ D technologijų parkui**. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2018 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 98 „Dėl Vilniaus ribų nustatymo ir įgaliojimų suteikimo“ nustatė Vilniaus miesto inovacijų pramonės parko teritorijos (minėtas sklypas kadastru Nr. <...>), esančios Vismaliukų investicinėje inovacijų zonoje, kuriai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1411 „Dėl projektų grupės „Vismaliukų investicinės inovacijų zonos (VIZI) infrastruktūros parengimas teritorijos sukūrimui ir plėtrai. I etapas“ ir „Vismaliukų investicinės inovacijų zonos (VIZI) infrastruktūros parengimas teritorijos sukūrimui ir plėtrai. II etapas“ pripažinimo svarbiu ekonominiu projektu“ suteiktas valstybei svarbaus ekonominio projekto statusas. Atkreipiame dėmesį į tai, kad VAAT buvo iškelta administracinė byla Nr. 1-1284-643/2017 pagal pareiškėjų [...] atsakovui Savivaldybės administracijos direktoriui dėl Savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. 30-1866 „Dėl sklypo Vismaliukų g. <...> formavimo ir pertvarkymo projekto tvirtinimo“ pripažinimo neteisėtu ir jo panaikinimo. **VAAT 2017 m. gegužės 3 d. sprendimu pareiškėjų skundą atmetė ir konstatavo, kad naikinti skundžiamo Savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. 30-1866 nėra pagrindo**. LVAT administracinėje byloje Nr. A-216-822/2019. išnagrinėjęs pareiškėjų apeliacinius skundus, 2019 m. birželio 19 d. nutartimi VAAT 2017 m. gegužės 3 d. sprendimą paliko nepakeistą, todėl **buvusio Vismaliukų karinio poligono teritorija yra valstybės išperkama žemė**. Taipogi **buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje yra suformuotas ir Savivaldybės valdybos 2002 m. spalio 31 d. sprendimu Nr. 2075V „Dėl sklypo Vismaliukų g. <...> ribų ir ploto nustatymo“ yra nustatytas 28462 kv. m ploto sandėlių statinių Vismaliukų g. <...> sklypas**. Sklypas Nekilnojamojo turto registre nuosavybės teise įregistruotas UAB G valdymo koncerno vardu.

Pažymime, kad **Savivaldybės administracijos direktorius**, vadovaudamasis Atkūrimo įstatymu, Atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarka, atsižvelgdamas į iki nacionalizacijos buvusio Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo kartografinę medžiagą **2005 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 30-**

1666 „Dėl sklypų Nr. 1-8 buvusio Vismaliukų režinio kaimo teritorijoje duomenų nustatymo ir planų tvirtinimo“ **laisvoje (neužstatytoje) žemėje suformavo 8 (4,0215 ha bendro ploto) gražintinus natūra bendrosios dalinės nuosavybės teise žemės sklypus**. Suformuotų žemės sklypų dokumentai 2005 m. spalio 28 d. lydraščiu Nr. A5 1-14088-(2.5-MPD-0) perduoti Vilniaus apskrities viršininko administracijai pagal kompetenciją spręsti nuosavybės teisių atkūrimo ir žemės gražinimo natūra klausimus. Pažymėtina, jog iki nacionalizacijos buvusio Vismaliukų (Vagovo) režinio kaimo teritorijoje Vilniaus miesto savivaldybės valdybos sprendimais, vėliau – Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais nustatyta tvarka **suformuoti gražintini natūra naudojamų namų valdų žemės sklypai ir tiems piliečiams, kurie turi teisę susigražinti žemę natūra ir kurie šioje teritorijoje turi nuosavybės teise valdomus namų valdų statinius**. Pasibaigus teisiniams procesams dėl karinio poligono sklypo suformavimo teisėtumo, NŽT Skyrius 2019 m. lapkričio 5 d. raštu Nr. 49SDP-148-(14./49.23.) papildomai kreipėsi į Savivaldybės administracijos ŽTAS dėl papildomų natūra gražintinų žemės sklypų projektavimo buvusio Vagovo režinio kaimo teritorijoje. Vadovaujantis Tvarkos 106¹ nuostatomis, kad projektuojamas natūra gražintinas laisvos (neužstatytos) žemės sklypas turi būti racionalaus dydžio, tinkamas naudoti pagal savivaldybės bendrajame plane nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą ir prie žemės sklypo turi būti privažiuojamasis kelias, **buvo suprojektuoti du papildomi natūra gražintini žemės sklypai prie Vismaliukų g. <...> ir Vismaliukų g. <...>. Atlikus sklypų kadastrinius matavimus, jų planai buvo patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo 2021 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. A30- 617/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“ ir 2021 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A30-678/21 „Dėl sklypo prie Vismaliukų g. <...> suprojektavimo ir plano tvirtinimo“. Suprojektuotų žemės sklypų dokumentai 2021 m. vasario 17 d. raštu Nr. A51- 14744/21(2.14.2.12-ŽEM) ir 2021 m. kovo 2 d. raštu Nr. A51-19022/21(2.14.2.12-ŽEM) perduoti NŽT Skyriui pagal kompetenciją spręsti nuosavybės teisių atkūrimo ir žemės gražinimo natūra klausimus.**

Vykdamas LVAT nutartį administracinėje byloje Nr. A-1745-525/2019, Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius, išnagrinėjęs nesuformuotas teritorijas, kurios būtinos esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto registre įrašytą jų tiesioginę paskirtį, **likusiuose laisvos (neužstatytos) žemės plotuose ties Vismaliukų g. <...>, <...> ir <...> suprojektavo 3 papildomus natūra gražintinus bendrosios dalinės nuosavybės teise žemės sklypus nuosavybės teisių į žemę atkūrimui. [...]**

Daugiau laisvos (neužstatytos) ir nepriskirtos valstybės išperkamai žemės, kurioje galėtų būti suprojektuoti papildomi gražintini natūra žemės sklypai buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje, nėra.

[...] Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus miesto žemėtvarkos skyrius 2003 m. birželio 10 d. raštu Nr. 31/03/17-1549 „Dėl žemės sklypų ribų, ploto ir naudojimo sąlygų nustatymo buvusio Vismaliukų režinio kaimo teritorijoje“ pateikė buvusio Vismaliukų režinio kaimo kartografinę medžiagą. Vėliau kartografuoto kaimo ribos buvo patikslintos atsižvelgiant į išlikusią archyvinę medžiagą (valstyb. archyv. šaltinis (LCVA F. 130 Ap.IB.4594L.169).

[...] Savivaldybės administracijos Departamentas buvo gavęs NŽT Skyriaus 2014 m. birželio 9 d. raštą Nr. 49SDP-(14.49.23.)-67 ir 2017 m. vasario 10 d. raštą Nr. 49SDP-27-(14.49.23.), kuriuose prašoma nagrinėti galimybę formuoti papildomus natūra gražintinus žemės sklypus buvusio Vagovo režinio kaimo teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, kad nebuvo pasibaigęs teisminis procesas (baigėsi tik 2020 metais) dėl laisvų (neužstatytų) galimų projektuoti natūra gražintinų žemės sklypų buvusio Vismaliukų režinio kaimo teritorijoje, sklypai nebuvo projektuojami ir atsakymai šiuo klausimu nebuvo parengti. NŽT Skyrius 2015 m. balandžio 14 d. raštas Nr. 49SDP-27-(14.49.23.) buvo informacinio pobūdžio apie teisminių procesų eigą. NŽT Skyrius 2016 m. birželio 13 d. raštas Nr. 49SDP-93- (14.49.23.) - atsakyta Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 5 d. raštu Nr. A51-62823/19(2.14.2.12-MP8) ir 2020 m. balandžio 2 d. raštu Nr. A51-45843/20(2.14.2.12- ŽEM) (pridedama po 1 lapą). NŽT Skyrius 2019 m. lapkričio 5 d. raštas Nr. 49SDP- 148-(14.49.23.) - suprojektuoti du nauji natūra gražintini žemės sklypai.

[...] LAT 2015 m. gegužės 28 d. nutartimi priėmė atsakovo uždarnosios akcinės bendrovės „C“ kasacinį skundą ir sustabdė ankstesnį Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. balandžio 7 d. sprendimo vykdymą tol, kol byla bus išnagrinėta kasacine tvarka.

Vadovaujantis aukščiau nurodyta LAT 2015 m. gegužės 28 d. nutartimi, kol nepasibaigę teisminiai ginčai dėl uždarnosios akcinės bendrovės „C“ administracinių aktų panaikinimo ir sutarčių pripažinimo negaliojančiomis, nebuvo galimybės nagrinėti klausimo dėl papildomų sklypų suprojektavimo gražinimui natūra buvusio karinio dalinio Kairėnuose (Vismaliukų gatvėje) poligono teritorijoje šio režinio kaimo pretendentams. Apie vykstantį teisminį procesą žinojo ir NŽT.

[...] Informacija apie buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritoriją NŽT Skyriui pateikta Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo 2020 m. kovo 25 d. raštu Nr. A51-42198/20(2.14.2.12-ŽEM).

[...] 2020 m. gruodžio 18 d. vykusio tarpinstitucinio pasitarimo nuosavybės teisių į žemę atkūrimo Vilniaus mieste paspartinimo klausimais, buvo nagrinėjamas klausimas dėl papildomų natūra gražintinų žemės sklypų projektavimo iki nacionalizacijos buvusių režinių kaimų teritorijose - 2021 m. sausio 13 d. protokolas Nr. A17-32/21.

[...] **Savivaldybės administracija informuoja, kad Savivaldybės administracijos kompetencijai priskirti veiksmai, susiję su žemės sklypų projektavimu buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje, atlikti. Daugiau laisvos (neužstatytos) žemės, kurioje galėtų būti projektuojami gražintini natūra žemės sklypai buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo ribose, nėra.** [...]

20.2. Savivaldybės administracijos **2021 m. spalio 5 d.** rašte Nr. A51-95005/21(3.3.15.4E-AD24) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] žemės sklypų suformavimo dokumentai NŽT Skyriui perduoti 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92091/21(2.14.2.12E-ŽEM) - tarp Vismaliukų g. <...> ir <...>, 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92092/21(2.14.2.12E-ŽEM) - prie Vismaliukų g.<...>, 2021 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr. A51-92093/21(2.14.2.12E-ŽEM) - prie Vismaliukų g. <...>.

[...] Rengiant Vilniaus miesto teritorijų, reikalingų visuomenės poreikių užtikrinimui, pripažinimo svarbiomis vietos bendruomenei schema, buvo vertinama galimybė tam tikrose teritorijose, iki nacionalizacijos buvusių režinių kaimų ribose laisvoje (neužstatytoje) žemėje suprojektuoti papildomus gražintinus natūra žemės sklypus, taip pat buvo įvertinti ir projektuojamų gražintinų natūra žemės sklypų geoinformaciniai duomenys. Pradėtų projektuoti papildomų gražintinų natūra žemės sklypų iki nacionalizacijos buvusių režinių kaimų teritorijose, taip pat ir Vagovo (Vismaliukų), projektavimo ir dokumentų rengimo procedūros nebuvo pristabdytos.

Savivaldybės administracija pagal kompetenciją atliko visus veiksmus, susijusius su gražintinų natūra žemės sklypų iki nacionalizacijos buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo ribose suprojektavimu ir suprojektuotų žemės sklypų dokumentų perdavimu NŽT Skyriui spręsti nuosavybės teisių atkūrimo ir šių žemės sklypų gražinimo natūra klausimus. Informacija apie tai, kad daugiau laisvos (neužstatytos) bei nepriskirtos valstybės išperkamai žemės iki nacionalizacijos buvusio režinio Vagovo (Vismaliukų) kaimo ribose nėra, NŽT Skyriui nepateikta. [...].“

21. Seimo kontrolierius 2021 m. gruodžio 3 d. raštu Nr. 4D-2021/1-37/3D-2754 paprašė Savivaldybės administracijos „patikslinti, ar Savivaldybės administracija informavo NŽT Skyrių raštu, kad daugiau laisvos (neužstatytos) ir nepriskirtos valstybės išperkamai žemei, kurioje galėtų būti suprojektuoti papildomi gražintini natūra žemės sklypai buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje, nėra“.

Savivaldybės administracija **2021 m. gruodžio 22 d.** raštu Nr. A51-130762/21(3.3.15.4E-AD24) atsakė:

„Vadovaujantis Atkūrimo įstatymu, Tvarka ir vykdant LVAT 2020 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A1745-525/2019, **laisvoje (neužstatytoje) žemėje iki nacionalizacijos buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo ribose buvo suprojektuoti visi papildomi gražintini natūra žemės sklypai.** [...] Informacija apie tai, kad daugiau laisvos (neužstatytos) bei

nepriskirtos valstybės išperkamai žemės iki nacionalizacijos buvusio režinio Vagovo (Vismaliukų) kaimo ribose nėra, NŽT Skyriui papildomai nepateikta, nes Savivaldybės administracija inicijavo Atkūrimo įstatymo 21 straipsnio pakeitimus (Savivaldybės administracijos 2021 m. lapkričio 29 d. raštas Nr. A51-119896/21(3.3.2.2E-AD24). **Papildoma informacija NŽT Skyriui bus teikiama tada, kai bus įvertintas šis siūlymas. [...].“**

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

22. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 1, iš dalies pakeisto protokolu Nr. 11 nuostatos:

„Šio Protokolo signatarių, Europos Tarybos narių, vyriausybės, pasiryžusios imtis priemonių, kad bendromis pastangomis užtikrintų tam tikras teises ir laisves, ne tik tas, kurios jau yra įtrauktos į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija), pasirašytos 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje, I skyrių,

s u s i t a r ė:

1 straipsnis. Nuosavybės apsauga.

„Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę netrukdomas naudotis savo nuosavybe. Iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra būtina visuomenės interesams ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis bendraisiais tarptautinės teisės principais. [...].“

23. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnis:

„[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

24. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.

2. Šio įstatymo antrojo ir trečiojo skyrių nuostatos viešojo administravimo subjektams, atliekantiems funkcijas pagal kituose įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatytą tvarką, taikomos tiek, kiek jų veiklos priimant administracinius sprendimus, teikiant administracines paslaugas, priimant ir nagrinėjat prašymus ar skundus nenustato kiti tokią veiklą reglamentuojantys įstatymai, Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

[...]

18. *Viešasis administravimas* – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

3) *efektyvumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesniais sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o **viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;**

5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas **į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;**

[...]

9) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

[...]

11) *skaidrumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...].“

7 straipsnis. Veikla, kurią privalo vykdyti visi viešojo administravimo subjektai

„1. Visi viešojo administravimo subjektai:

1) **teikia asmenims įstatymų nustatytą viešojo administravimo subjekto turimą informaciją;**

2) **konsultuoja asmenis viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais [...].“;**

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

25. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) **atvirumas. Valstybės tarnautojas turi būti atviras** kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, **dialogui, bendradarbiavimui**, naujovėms;

[...]

10) **pagarba žmogui ir valstybei. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves**, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, **laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų** ir vykdyti teismų sprendimus;

[...]

2. Valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovas, vadovaudamasis šiame įstatyme įtvirtintais valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principais yra atsakingas už tarnybinės etikos politikos formavimą valstybės ar savivaldybės institucijoje, įstaigoje ar įstaigų sistemoje ir kontroliuoja, kaip tarnybinės etikos politika įgyvendinama.“

26. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo.* Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų **veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.**

[...]

11) *skaidrumo.* Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...].“

27. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir sąvokos

„1. Šis įstatymas reglamentuoja Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nekilnojamasis turtas pagal TSRS (LTSR) įstatymus buvo nacionalizuotas ar kitaip neteisėtai nusavintas ir kurių nuosavybės teisės buvo pradėtos atkurti pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“, nuosavybės teisių atkūrimo tęstinumo pripažinimo bei atkūrimo tvarką ir sąlygas įvertinant susiformavusius objektyvius visuomeninius turtinius santykius“;

2 straipsnis. Piliečiai, turintys teisę į nuosavybės teisių atkūrimą

„[...]

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 punktuose nurodyti piliečiai, kurie nustatytu laiku buvo padavę prašymus atkurti nuosavybės teises, yra mirę, nuosavybės teisės atkuriamos mirusiojo vardu ir perduodamos įpėdiniui, jeigu šis yra Lietuvos Respublikos pilietis. [...].“;

5 straipsnis. Nuosavybės teisių į miesto žemę atkūrimo sąlygos ir tvarka:

„[...]

2. Nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos:

1) grąžinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, taip pat piliečiui, nuosavybės teise turinčiam pastatus, jo naudojamą teritoriją planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytų ribų žemės sklypą, išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei, ir žemę, kurios susigrąžinti turėtoje vietoje pilietis nepageidauja. Grąžinamos natūra laisvos (neužstatytos) žemės plotas sumažinamas iki 1 ha ploto žemės sklypo dydžio, jeigu jame yra suprojektuoti žemės sklypai, perduodami neatlyginamai piliečiams individualiai statybai pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jų negalima suprojektuoti kitose miesto teritorijose dėl laisvos (neužstatytos) žemės šiame mieste trūkumo. **Laisvos (neužstatytos) žemės plotuose grąžinamų natūra turėtoje vietoje žemės sklypų formavimą ir jų planų rengimą Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis organizuoja ir planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.** [...].“;

12 straipsnis. Valstybės išperkama žemė

„1. **Žemė iš šio įstatymo 2 straipsnyje nurodytų piliečių išperkama valstybės ir už ją atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, jeigu ji:**

[...]

3) **iki 1995 m. birželio 1 d. buvo miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose ir pagal įstatymus nustatyta tvarka patvirtintuose detaliuosiuose planuose yra užimta: pastatams, statiniams ar įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų žemės sklypų;** [...].“;

17 straipsnis. Institucijos, nagrinėjančios piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises

„1. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.“ [...].“;

18 straipsnis. Sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimas

„1. Šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytos institucijos turi išnagrinėti piliečių prašymus ir priimti sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo per 6 mėnesius nuo dokumentų, patvirtinančių

nuosavybės teisės ir giminystės ryšį, pateikimo bei kitų šiame įstatyme nurodytų dokumentų parengimo dienos.

2. Apie sprendimo priėmimo laiką raštu turi būti informuoti šio įstatymo 2 straipsnyje nurodyti piliečiai. **Piliečiams neatvykus į svarstymą, sprendimas gali būti priimtas jiems nedalyvaujant**“;

19 straipsnis. Sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo apskundimo tvarka

„1. Šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytų institucijų sprendimai dėl nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo gali būti apskūsti teismui per 30 dienų nuo šių sprendimų įteikimo piliečiams dienos.

2. Šiose bylose šalys atleidžiamos nuo žyminio mokesčio“;

21 straipsnis. Specialios šio įstatymo taikymo nuostatos

„[...] 5. Tuo atveju, kai šio įstatymo nustatytais terminais piliečiai nepareiškė valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą ar atlyginama už valstybės išperkama turtą, arba nepareiškė valios dėl atlyginimo būdo pakeitimo, kai prašyme nurodytas nuosavybės teisių atkūrimo būdas nenumatytas šiame įstatyme, ar nurodytu būdu nėra galimybių atkurti nuosavybės teisių ir (ar) atlyginti už nekilnojamąjį turtą, **nuosavybės teisės šiems piliečiams atkuriamos atlyginant pinigais.** [...]“

28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimas Nr. 1057 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų“ (su pakeitimais):

„[...]“

3. Nustatyti, kad nuosavybės teisės atkuriamos ar už valstybės išperkama turtą atlyginama piliečio prašyme atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nurodytu ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme numatytu nuosavybės teisių atkūrimo ar atlyginimo už valstybės išperkama turtą būdu. [...]

3¹. Nustatyti, kad tuo atveju, kai per Atkūrimo įstatymo nustatytus terminus piliečiai nepareiškė valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą ar atlyginama už valstybės išperkama turtą, arba nepareiškė valios dėl atlyginimo būdo pakeitimo, kai piliečio pateiktame prašyme nurodytas nuosavybės teisių atkūrimo būdas nenumatytas Atkūrimo įstatyme ar nurodytu būdu nėra galimybių atkurti nuosavybės teisių ir (ar) atlyginti už nekilnojamąjį turtą, nuosavybės teisės šiems piliečiams atkuriamos atlyginant pinigais. [...]“

29. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057 (su pakeitimais):

„[...] 34. Gražinama laisva (neužstatyta) žemė suformuojama atskirais sklypais, turinčiais pagal miesto teritorijų bendruosius planus nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir pagal parengtus detaliuosius planus ar žemės valdos projektus jiems esant nustatytą teritorijos tvarkymo režimą.

[...] 98. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja žemėtvarkos skyriai pagal žemės, miško ar vandens telkinio buvimo vietą.

[...] 100. Sprendimus dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo priima NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas (atskiras įsakymas dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo nepriimamas).

[...] 106. NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, gražinant natūra turėtoje vietoje piliečiams, nuosavybės teise turintiems statinius, ar perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams, turintiems nuosavybės teise gyvenamuosius namus ar kitus statinius, jų naudojamą žemės sklypą prie šių statinių, taip pat jų naudojamus žemės sklypus kitai paskirčiai (daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms), priima gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą detalų planą, žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, arba žemės

valdos projektą ir žemės sklypo kadastro duomenų bylą, kurie turi būti pateikti ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suprojektuoti žemės sklypą ir organizuoti žemės sklypo kadastrinius matavimus pateikimo savivaldybės administracijos direktoriui. Sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naują žemės sklypą individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, **NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima** pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus arba žemės valdos projektus ir patvirtintas žemės sklypų kadastro duomenų bylas, piliečiams pasirinkus žemės sklypą pagal nustatytą eilę, o **sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, natūra gražinant laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje, – pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus žemės sklypų planus.**

[...] **Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į miestuose esančius žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja žemėtvarkos skyriai, vadovaudamiesi:**

šios tvarkos 12 punkte nurodytais dokumentais;

nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byla, kai piliečiai prašo grąžinti šį žemės sklypą natūra turėtoje vietoje arba perduoti nuosavybėn neatlygintinai;

savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais individualiai statybai ir kitai paskirčiai suprojektuotų privatizuotinių žemės sklypų miestuose detaliaisiais planais, žemės sklypo planais, prilyginamais detaliojo teritorijų planavimo dokumentams, ar žemės valdos projektais;

savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintais žemės sklypų planais, kai piliečiams gražinama natūra laisva (neužstatytą) žemė, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusi miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose.

[...] 106¹. Atkuriant nuosavybės teises į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, natūra gražinant laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje privaloma vadovautis toliau nurodyta tvarka.

Savivaldybės administracijos direktorius per mėnesį nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo pagal nustatyta tvarka patvirtintus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus ar žemės valdos projektus pateikia žemėtvarkos skyriui informaciją kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktą nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai ar žemės valdos projektai nepatvirtinti arba jų nėra, – apie detaliai nesuplanuotas miesto teritorijas.

Žemėtvarkos skyrius, gavęs informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę, per mėnesį šioje kartografinėje medžiagoje pažymi savininko turėto žemės sklypo ribas, remdamasis turima (išlikusia) arba kartografuota planine medžiaga. Turėto žemės sklypo ribos kartografuojamos pagal Metodinius nurodymus dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančių papildomų dokumentų nagrinėjimo tvarkos, patvirtintus Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1997 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 634. **Žemės sklypas nekartografuojamas toje miesto teritorijos dalyje, kurioje buvo rėžių sistema. Čia nustatoma kaimo riba, plotas ir buvusių savininkų skaičius.**

[...] **Žemėtvarkos skyrius, miesto detalai nesuplanuotų arba jau suprojektuotų pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus ar žemės valdos projektus teritorijų kartografinėje medžiagoje pažymėjęs turėto žemės sklypo ribas, per 20 darbo dienų raštu pateikia ją savivaldybės administracijos direktoriui, išskyrus kartografinę medžiagą tos miesto teritorijos, kurioje buvo likusi rėžių sistema, o ten, kur likusi rėžių sistema, – kartografuoto kaimo ribas, plotą, ir prašo savivaldybės administracijos direktoriaus:**

suprojektuoti žemės sklypą;

organizuoti žemės sklypo kadastrinius matavimus pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Žin., 2002, Nr. 41-1539; 2005, Nr. 80-2899);

patvirtinti nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo

planą, kuriame turi būti nurodyti šie kadastro duomenys: pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas, specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarime Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652), taip pat suprojektuoti siūlomi servitutai (jeigu jų reikia). Žemės sklypo naudojimo būdas nustatomas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs iš žemėtvarkos skyriaus kartografinę medžiagą, kurioje pažymėtos savininko turėto žemės sklypo ribos miesto detaliai nesuplanuotose teritorijose, įsakymu paskiria savivaldybės administracijos valstybės tarnautojus, atsakingus už natūra gražinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypo ribų projektavimą. Šios ribos projektuojamos žemėtvarkos skyriaus pateiktoje kartografinėje medžiagoje, atsižvelgiant į savininko turėtos žemės ribas. **Suprojektuotas natūra gražinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypas turi būti tinkamas naudoti pagal savivaldybės bendrajame plane nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą, prie žemės sklypo turi būti privažiuojamasis kelias arba projektuojamas siūlomas nustatyti kelio servitutas.**

Suprojektavus natūra gražinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypo ribas miesto detaliai nesuplanuotose teritorijose ir teritorijose, kuriose parengti detalieji planai ar žemės valdos projektai, atliekami žemės sklypo kadastriniai matavimai. Savivaldybės administracijos direktorius organizuoja nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylos rengimo paslaugų pirkimą Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto nuostatų nustatyta tvarka suderinus nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylą su žemėtvarkos skyriumi, savivaldybės administracijos direktorius tvirtina nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo planą.

Savivaldybės administracijos direktorius žemės sklypo projektavimą, kadastrinių matavimų rengimą organizuoja ir nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo planą patvirtina ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo dienos ir kartu su kitais dokumentais (duomenimis) pateikia juos žemėtvarkos skyriui.

Žemėtvarkos skyrius, gavęs iš savivaldybės administracijos nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylą ir šioje byloje esantį ir savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą žemės sklypo planą:

suformuoja žemės sklypą (patvirtina jo kadastro duomenis);

nustato žemės sklypo plane suprojektuotus servitutus. Sprendimas nustatyti servitutus priimamas kartu su sprendimu suformuoti žemės sklypą;

raštu pakviečia piliečius, turinčius teisę į nuosavybės teisių atkūrimą (toliau – pretendentai), susipažinti su savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais dokumentais (duomenimis);

atvykusiems pretendentams paaiškina apie galimybę per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą pateikti susitarimą dėl suformuoto natūra gražinamo žemės sklypo dalių, jeigu yra du ar daugiau pretendentų atkurti nuosavybės teises į suprojektuotą gražinamą natūra žemės sklypą.

Jeigu pretendentai atkurti nuosavybės teises į buvusio savininko turėtą žemę nesusitaria dėl suformuoto natūra gražinamo žemės sklypo dalių, žemėtvarkos skyriaus vedėjas natūra gražinamos žemės sklypo dalis nustato proporcingai pagal kiekvienam bendraturčiui likusios gražinti žemės plotą.

Jeigu pretendentai nesusitaria dėl suformuoto natūra gražinamo žemės sklypo dalių toje miesto teritorijoje, kurioje buvo rėžių sistema, laisva (neužstatyta) žemė šioje miesto teritorijos dalyje gražinama natūra pretendentams proporcingai likusiam gražinti žemės plotui bendrosios nuosavybės teise.

[...] 111. Šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos **sprendimus priimančios institucijos turi išnagrinėti prašymus ir priimti sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo, laikydamosi šių terminų:**

[...] į miestuose turėtą žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose, gražinant laisvą (neužstatytą) žemę natūra turėtoje vietoje, – per 3 mėnesius nuo savivaldybės administracijos direktoriaus žemės sklypų planų patvirtinimo;

[...] 112. Šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos sprendimus priimančios institucijos ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki posėdžio, kuriame priimamas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo, **raštu (registruotu laišku) praneša piliečiui posėdžio vietą ir laiką.**

113. Šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos sprendimus priimančios institucijos, pranešusios apie posėdį pagal šios tvarkos 112 punktą, **dalyvaujant piliečiui, kuriam atkuriamos nuosavybės teisės, priima sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo.** Atvykęs į posėdį, sutikimą su priimamu sprendimu pilietis patvirtina parašu. Piliečiui neatvykus į posėdį, sprendimas priimamas jam nedalyvaujant.

[...] 119. Sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo jo priėmimo institucija įteikia pasirašytinai arba išsiunčia registruotu laišku su įteikimu suinteresuotam piliečiui, [...].“

30. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (su pakeitimais):

„[...] 8. Žemės ūkio ministerijos veiklos tikslai yra formuoti valstybės politiką [...] žemės reformos, žemėtvarkos, geodezijos, kartografijos, nekilnojamojo turto kadastro [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios valstybės politikos įgyvendinimą. [...].“

31. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais), nuostatos, galiojusios Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimosi (žr. pažymos 13 punktą) gavimo NŽT Skyriuje metu:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...] 28. **Prašymo, adresuoto vienai institucijai, kai prašyme nurodyti klausimai priskiriami kelių institucijų kompetencijai, nagrinėjimą organizuoja ir į jį atsako prašymą gavusi institucija.** Prašymą gavusi institucija, nustačiusi, kad prašyme nurodyti klausimai priskiriami ir kitų institucijų kompetencijai, **ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms, su kurių kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas.** Kitos institucijos, su kurių kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo jų institucijoje dienos pagal kompetenciją atsako prašymą persiuntusiai institucijai. **Prašymo nagrinėjimą organizuojanti institucija, gavusi iš kitų institucijų, su kurių kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas, nuomonės, pateikia asmeniui apibendrintą atsakymą, pridėdama gautų institucijų raštų kopijas.**

[...] 35. Atsakymai į prašymus parengiami **atsižvelgiant į jo turinį:**

35.1. *į prašymą suteikti administracinę paslaugą* – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. *į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją* atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. *į prašymą priimti administracinį sprendimą* – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. *į kitus prašymus* – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. [...].“

32. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais), nuostatos, įsigaliojusios 2021 m. gruodžio 7 d.:

„[...] 36. Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija **ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją** [...]. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

33. EŽTT 2019 m. sausio 15 d. paskelbė sprendimą dėl teisingo atlyginimo byloje *Grigolovič prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 54882/10). Dar 2017 m. spalio 10 d. sprendimu EŽTT buvo nustatęs **Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pirmo protokolo 1 straipsnio (nuosavybės apsauga) pažeidimą**, nes iki šiol nėra nei atkurtos nuosavybės teisės į turėtą žemę, nei išmokėta kompensacija. Nors EŽTT sutiko, kad valstybei žemės grąžinimas yra sudėtingas procesas, vis dėlto nusprendė, kad dėl valdžios institucijų delsimo pareiškėjas patyrė nežinomybę, pernelyg didelę naštą.

EŽTT pasiūlė šalims susitarti, tačiau susitarimas nebuvo pasiektas – pareiškėjas reikalavo už tėvo turėtą žemę rinkos vertės kainos 585 072 eurų turtinei žalai atlyginti ir 16 000 eurų neturtinei žalai atlyginti, o Vyriausybės nuomone, toks reikalavimas buvo nepagrįstas, nes valstybė nėra įpareigota atlyginti rinkos verte už sovietmečiu nacionalizuotą žemę. Pareiškėjas buvo įtrauktas 1650 numeriu į eilę 0,12 ha sklypui individualiai statybai Vilniuje gauti, tačiau dėl žemės trūkumo nebus įmanoma suteikti lygiavertį – žemės sklypą Vilniuje, todėl už likusią dalį skirtina pinigine kompensacija.

EŽTT konstatavo, kad kompensacijos dydis už seniai prarastas nuosavybės teises gali būti įvertintas pagal nacionalinėje teisėje nustatytas metodikas, o ne pagal rinkos vertę. Todėl pareiškėjui priteisė 26 100 eurų sumą turtinei žalai atlyginti. Be to, **dėl užtrukusio nuosavybės teisių atkūrimo proceso patvirtino pareiškėjo patirtą neturtinę žalą, priteisdamas 6 500 eurų neturtinės žalos atlyginimui.**

34. KT 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] KT 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas **atsakingo valdymo principas**. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] taip pat **teisės aktuose reglamentavus piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą** ir kt. (KT 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada) [...].“

35. LVAT 2018 m. balandžio 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-394-552/2018 konstatavo:

„[...] Pabrėžtina, kad LVAT, vadovaudamasis KT išaiškinimais, savo praktikoje yra pažymėjęs, jog turto nacionalizacija palietė didžiąją dalį visuomenės, todėl šių **pasekmių**

pašalinimas, atkuriant nuosavybės teises, yra prioritetinis valstybės ir visos visuomenės interesas, tai patvirtina ir Atkūrimo įstatymo preambulės nuostatos, todėl bet kuris teisingumo pažeidimas šiame procese yra ne tik konkretaus asmens teisių pažeidimas, bet ir visos visuomenės interesas, kad procesas būtų teisėtas, skaidrus ir teisingas (žr., pvz., KT 2006 m. kovo 28 d. nutarimą, 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarimą, LVAT 2011 m. sausio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶³-323/2011, 2018 m. vasario 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-122-261/2018). Todėl vertintina, kad šioje byloje ginama ne tik pareiškėjos teisė atkurti nuosavybės teises, bet ir viešasis interesas, kad nuosavybės teisės būtų atkuriamos tinkamai laikantis teisės aktų reikalavimų. [...].“

Tyrimo išvados

36. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

36.1. dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su laisvos (neužstatytos) žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nustatymu, natūra grąžintinų sklypų formavimu;

36.2. dėl NŽT Skyriaus tarnautojų veiksmais pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą.

Dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su laisvos (neužstatytos) žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nustatymu, natūra grąžintinų sklypų formavimu

37. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

37.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierius dėl Savivaldybės administracijos ir NŽT tarnautojų veiksmų, netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su laisvos (neužstatytos) žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nustatymu, natūra grąžintinų sklypų formavimu Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime ir nuosavybės teisių atkūrimu.

37.2. T yra pretendentas atkurti nuosavybės teises į buvusio savininko Y iki 1940 m. nacionalizacijos valdytą žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime (nuosavybės teisių atkūrimo byla Nr. 548; grąžintinos žemės plotas yra 0,0853 ha), taip pat ir į buvusios savininkės Z iki 1940 m. nacionalizacijos valdytą žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime (nuosavybės teisių atkūrimo byla Nr. 548-1; grąžintinos žemės plotas yra 0,0027 ha). Pareiškėja yra mirusio T įpėdinė.

37.3. Nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos grąžinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, išskyrus valstybės išperkamai priskirtą žemę ir žemę, kurios pilietis susigrąžinti nepageidauja.

Galimybė susigrąžinti laisvą (neužstatytą) žemę mieste pretendams į buvusių savininkų iki nacionalizacijos turėtą žemę natūra Atkūrimo įstatyme nustatyta po Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. balandžio 2 d. nutarimo patvirtintus Atkūrimo įstatymo 5, 12, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo 2002 m. balandžio 2 d. įstatymą Nr. IX-832, įsigaliojusį 2002 m. balandžio 19 d., bei atitinkamų Tvarkos nuostatų pakeitimo, įsigaliojusio 2002 m. rugsėjo 26 d. Nuo 2002 m. balandžio 19 d. įsigaliojusio Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad grąžinama natūra laisva (neužstatyta) žemė turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, taip pat piliečiui, nuosavybės teise turinčiam pastatus, jo naudojamą teritoriją planavimo dokumentuose nustatytų ribų žemės sklypą, išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei, ir žemę, kurios susigrąžinti turėtoje vietoje pilietis nepageidauja.

NŽT įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, grąžinant natūra turėtoje vietoje piliečiams, priima **gavęs savivaldybės administracijos**

direktorius patvirtintą žemės sklypo planą ir žemės sklypo kadastrinių matavimų bylą.

NŽT sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusių miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, natūra gali priimti tik po to, kai savivaldybės administracijos direktorius pateikia informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę ir kartografinėje medžiagoje suprojektuoja natūra gražinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypą.

Tvarkos 106 punkte nustatyta, kad atkuriant nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, **Savivaldybės administracijos direktorius per mėnesį nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo** pagal nustatyta tvarka patvirtintus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus ar žemės valdos projektus **pateikia žemėtvarkos skyriui informaciją kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktą nepriskirta valstybės išperkamai žemei**, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai ar žemės valdos projektai nepatvirtinti arba jų nėra, – apie detalias nesuplanuotas miesto teritorijas (žr. pažymos 29 punktą).

Žemės sklypai nekartografuojami toje miesto teritorijos dalyje, kurioje buvo režinė sistema, čia nustatoma kaimo riba, plotas ir savininkų skaičius. Laisva (neužstatyta) žemė šioje teritorijoje gražinama natūra piliečiams proporcingai likusiam gražinti žemės plotui bendrosios nuosavybės teise, jeigu pretendentai nesusitaria kitaip.

Atkuriant nuosavybės teises į žemę teritorijoje, kurioje buvo likusi rėžių sistema, nėra reikšminga konkreti savininkų režiniame kaime turėtos žemės vieta – formuojant gražintinos natūra žemės sklypus ir nustatant jų ribas teritorijoje, kurioje buvo likusi rėžių sistema, neatsižvelgiama į iki nacionalizacijos turėtų žemės sklypų vietą ir ribas. Valstybės išperkamai priskiriama žemė, reikalinga asmenims priklausančių statinių eksploatacijai.

37.4. Nuosavybės teisių atkūrimo procesas nagrinėjamu atveju užsitęsė dėl nuolatinių teisminių ginčų, susijusių su Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje esančiais statiniais ir statiniais užimtos žemės nustatymu (žr. pažymos 10 ir 19.1 punktus).

37.5. LVAT 2020 m. sausio 9 d. įpareigojo Savivaldybės administraciją per tris mėnesius nuo šios nutarties priėmimo dienos nustatyti režiniame kaime laisvos, nepriskirtos valstybės išperkamai žemei, plotus, ir šią informaciją pateikti NŽT Skyriui kartografinėje medžiagoje (žr. pažymos 10 punktą).

37.6. NŽT Skyrius ilgą laiką negalėjo užbaigti nuosavybės teisių atkūrimo T vardu dar ir dėl to, kad **Savivaldybės administracija laiku nereagavo į NŽT Skyriaus 2014 m. birželio 9 d., 2015 m. balandžio 14 d., 2016 m. birželio 13 d., 2017 m. vasario 10 d., 2019 m. lapkričio 5 d. kreipimusis dėl informacijos apie laisvą (neužstatytą) žemę buvusiame Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime pateikimo** (žr. pažymos 6-9 punktus), **nepateikė pretendentų į buvusių savininkų Vagovo (Vismaliukų) kaime turėtą žemę nuosavybės teisių atkūrimui būtinos informacijos.**

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad **išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu** (žr. pažymos 24 punktą).

LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, jog turto nacionalizacija palietė didžiąją dalį visuomenės, todėl šių pasekmių pašalinimas, atkuriant nuosavybės teises, yra prioritetas valstybės ir visos visuomenės interesas, todėl bet kuris teisingumo pažeidimas šiame procese yra ne tik konkretaus asmens teisių pažeidimas, bet ir visos visuomenės interesas, kad procesas būtų teisėtas, skaidrus ir teisingas (žr. pažymos 35 punktą).

Savivaldybės institucijų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai, vadovaujantis *teisėtumo principu*, turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (žr. pažymos 26 punktą).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs *atsakingo valdymo* principą (žr. pažymos 34 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 23 punktą), numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Viešojo administravimo subjektų veikla grindžiama *įstatymo viršenybės, objektyvumo, bendradarbiavimo* ir kitais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytais principais (žr. pažymos 24 punktą). Viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo paisyti *išsamumo principo*, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį.

Be to, **įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų** (žr. pažymos 25 punktą).

37.7. NŽT Skyrius, neturėdamas informacijos apie Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime Vilniaus mieste formuotinus laisvos (neužstatytos), valstybės išperkamai nepriskirtinos, natūra pretendams gražintinos žemės sklypus, ilgą laiką neturėjo galimybės priimti sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo (žr. pažymos 27 ir 29 punktus).

37.8. Tyrimo metu Savivaldybės administracija ne kartą teikė NŽT Skyriui informaciją apie suprojektuotus gražinimui natūra žemės sklypus Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje (žr. pažymos 19.2-19.3 punktus). Tačiau **tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, ar NŽT Skyriui pateikta informacija apie visą laisvą (neužstatytą) Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime buvusių savininkų turėtą valstybės išperkamai nepriskirtiną žemę:**

– Savivaldybės administracija informavo, kad vykdydama LVAT 2020 m. sausio 9 d. nutartį (žr. pažymos 10 punktą), *pagal kompetenciją yra atlikusi visus veiksmus*, susijusius su gražintinų natūra žemės sklypų iki nacionalizacijos buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo ribose suprojektavimu ir suprojektuotų žemės sklypų dokumentų perdavimu NŽT Skyriui spręsti nuosavybės teisių atkūrimo ar šių žemės sklypų gražinimo klausimus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad **nurodyto teismo proceso metu buvo nagrinėjama tik dalies Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo žemės gražinimo pretendams į nuosavybės teisių atkūrimą galimybė;**

– NŽT tyrimo metu atkreipė dėmesį į tai, kad NŽT Skyrius užbaigti nuosavybės teisių atkūrimą T (Pareiškėja turto paveldėtoja) galės tuomet, *kai Savivaldybė perduos natūra gražintinų žemės sklypų dokumentaciją arba pateiks informaciją, kad nėra laisvos žemės*. Nors Savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, NŽT Skyrius nebuvo raštu informuotas, kad laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nebėra (žr. pažymos 21 punktą), NŽT Skyrius parengė sprendimų dėl nuosavybės teisių į buvusių savininkų iki nacionalizacijos Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime turėtą žemę atkūrimo projektus (žr. pažymos 19.3 punktą);

– Seimo kontrolierius paprašė Savivaldybės administracijos patikslinti, **ar NŽT Skyrius buvo informuotas raštu, kad daugiau laisvos (neužstatytos) ir nepriskirtos valstybės išperkamai žemei, kurioje galėtų būti suprojektuoti papildomi gražintini natūra žemės sklypai buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje, nėra** (žr. pažymos 21 punktą);

– Savivaldybės administracijai atsakė, kad **papildoma informacija NŽT Skyriui bus teikiama, kai bus įvertintas Savivaldybės administracijos inicijuotas Atkūrimo įstatymo 21 straipsnio pakeitimo pasiūlymas** (žr. pažymos 21 punktą).

37.9. Iš Savivaldybės administracijos 2021 m. gruodžio 22 d. rašto (žr. pažymos 21 punktą) **turinio galima daryti prielaidą, kad dar ne visa informacija apie laisvą (neužstatytą) valstybės išperkamai nepriskirtiną žemę Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime pateikta nuosavybės teisių į žemę atkūrimo klausimus sprendžiančiam NŽT Skyriui.**

37.10. Iš to, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad iki šiol nėra aiški nei galutinė nuosavybės teisių į Pareiškėjos skunde nurodytų savininkų iki nacionalizacijos režiniame kaime turėtą žemę atkūrimo data, nei laisvos (neužstatytos) pretendams natūra gražintinos režinio kaimo žemės plotas.**

37.11. Europos Žmogaus Teisių Teismas, net ir nesant konkretaus galiojančio teisinio reglamentavimo pažeidimų, konstatuoja pretendentų teisės į nuosavybės apsaugą pažeidimą (žr. pažymos 33 punktą), akcentuodamas, kad ilgą laiką nepriimant sprendimo dėl turėtos žemės gražinimo ar kompensavimo už negražinamą žemę pareiškėjas patiria nežinomybę, pernelyg didelę

naštą.

38. **Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog sprendžiant su laisvos (neužstatytos) valstybės išperkamai nepriskirtos natūra pretendentams gražintinos žemės Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje nustatymu, buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 37 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad nebuvo užtikrintas teisėtumo ir atsakingo valdymo principų** (žr. pažymos 23-24, 26 ir 34 punktus) **įgyvendinimas**, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis dėl pripažintina pagrįsta.**

39. Už valstybės politikos žemės reformos, žemėtvarkos, geodezijos ir kartografijos, nekilnojamojo turto kadastro srityse formavimą, šios valstybės politikos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontroliavimą atsakinga Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (žr. pažymos 30 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kad klausimas dėl režiniuose kaimuose (mieste) turėtų žemės gražinimo gali būti aktualus, nagrinėjant ir kitų asmenų skundus, tikslinga prašyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pateikti išvadas:

- dėl galimybės NŽT priimti sprendimą dėl nuosavybės teisių į buvusių savininkų iki nacionalizacijos režiniame kaime miestui iki 1995 m. birželio 1 d. priskirtoje teritorijoje turėtą žemę atkūrimo, neturint savivaldybės administracijos raštu pateiktos informacijos, kad **visoje režinio kaimo teritorijoje nebėra laisvos (neužstatytos) valstybės išperkamai nepriskirtos žemės;**

- ar nagrinėjamu atveju NŽT Skyriui nusprendus neorganizuoti Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentų susirinkimo (žr. pažymos 19.3 punktą), šios institucijos siūlymas pretendentams pateikti jų susitarimą dėl suformuotų natūra gražintinų žemės sklypų dalių yra teisėtas, nepažeidžiantis Tvarkos 106¹ punkto (žr. pažymos 29 punktą) reikalavimų;

- ar teisėtas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sprendimas T, kaip pretendentui į buvusios savininkės Z turėtą žemės valdą, suprojektuotuose bendrosios nuosavybės teise pretendentams režiniame kaime natūra gražintiniuose sklypuose neskirti proporcingai tenkančios žemės dalies, argumentuojant jam likusio neatkurto ploto dydžiu (žr. pažymos 19.3 punktą).

Dėl NŽT Skyriaus tarnautojų veiksmais pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą

40. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

40.1. Pareiškėjos atstovas be kitų klausimų Seimo kontrolieriams skunde nurodė, kad neatsakant į visus 2020 m. gegužės 6 d. kreipimesi nurodytus klausimus, buvo pažeista teisė į gerą viešąjį administravimą.

40.2. Pareiškėjos atstovas 2020 m. gegužės 6 d. raštu (žr. pažymos 13 punktą) kreipėsi į NŽT Skyrių, prašydamas:

- paaiškinti, kodėl nevykdomas Pareiškėjos nuosavybės teisių atkūrimas, kai tuo tarpu kitiems asmenims šis klausimas Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime sprendžiamas;

- informuoti apie datą, kada Savivaldybės administracija pateikė duomenis dėl laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės Vagovo (Vismaliukų) kaime;

- prašė nedelsiant tęsti/vykdyti X nuosavybės teisių atkūrimą buvusiam Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime;

- pateikti duomenis apie NŽT Skyriaus veiksmus, kurių imtasi, jei nuosavybės teisių atkūrimui reikalinga informacija iš Savivaldybės administracijos dar nebuvo gauta;

- **informuoti, ar baigti teisminiai procesai, turintys įtakos laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės nustatymui.**

40.3. Į Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimąsi (žr. pažymos 13 punktą) atsakyta NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. raštu (žr. pažymos 15 punktą):

- nurodant teisinį reglamentavimą, kuriuo vadovaujantis miestams priskirtose teritorijose formuojami natūra gražinti žemės sklypai;
- paneigiant Pareiškėjos atstovo kreipimesi nurodytą teiginį dėl nuosavybės teisių atkūrimo buvusio Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams nuo 2017 metų klausimų sprendimo. NŽT Skyrius pažymėjo, kad vėliausias žemės gražinimas Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams buvo vykdytas 2006 metais;
- nurodant nuosavybės teisių atkūrimo Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams klausimų sprendimo užsitęsimo priežastį – nuolatinis teisminius ginčus, susijusius su teritorijoje esančių statiniais, jų eksploatacijai reikalingos žemės nustatymu;
- pažymint, kad su teisiniais procesais susijusi informacija Pareiškėjai nurodyta NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 7 d. rašte (žr. pažymos 14 punktą);
- pranešant apie Savivaldybės administracijai nuo 2014 metų NŽT Skyriaus siūstus prašymus pateikti informaciją dėl galimybės Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo teritorijoje suprojektuoti natūra gražintinus žemės sklypus laisvoje (neužstatytoje), valstybės išperkamai nepriskirtoje žemėje;
- pranešant apie Savivaldybės administracijos 2020 m. kovo 25 d. pateiktą informaciją dėl laisvoje žemėje suprojektuotų dviejų papildomų natūra Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentams gražintinų žemės sklypų, kurių dokumentai, parengus kadastrinius matavimus, bus perduoti NŽT Skyriui.

40.4. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra *įstatymo viršenybės principas*, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (žr. pažymos 24 punktą).

Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti skundus ir prašymus bei juos nagrinėti pagal įgaliojimus (žr. pažymos 24 punktą).

Viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo paisyti *objektyvumo principo* (žr. pažymos 24 punktą), reiškiančio, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. pagrįsti faktiniais duomenimis.

Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į prašymą atsakyti **aiškiai** ir argumentuotai, **nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį** (žr. pažymos 24 punktą).

40.5. Pareiškėjo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimasis vertintinas ir kaip prašymas suteikti informaciją, ir kaip prašymas priimti administracinį sprendimą (žr. pažymos 31 punktą).

40.6. NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte nėra tikslaus atsakymo, kad Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimesi suformuluotas prašymas nedelsiant spręsti nuosavybės teisių atkūrimo klausimą netenkintinas, tokį atsakymą iš Rašto galima suprasti tik netiesiogiai.

Iš NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašto turinio galima suprasti, kad žemės gražinimo natūra klausimo sprendimo data priklauso nuo kitos institucijos veiksmų. Nors NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte nurodytos teisės aktų nuostatos dėl terminų, per kuriuos Savivaldybės administracija turi atlikti konkrečius veiksmus, pateikti dokumentus nuosavybės teisių atkūrimo klausimo sprendimui, paskutinis NŽT Skyriaus kreipimasis į Savivaldybės administraciją dėl sklypų Vagovo kaime suprojektavimo gražinimui galimybės nurodytas 2019 m. lapkričio 5 d.

Pareiškėjo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimosi gavimo NŽT Skyriuje metu galiojusių Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 28 punkte (žr. pažymos 31 punktą) buvo nustatyta, kad prašymo, adresuoto vienai institucijai, **kai prašyme nurodyti klausimai priskiriami kelių institucijų kompetencijai**, nagrinėjimą organizuoja ir į jį atsako prašymą gavusi institucija; prašymą gavusi institucija, nustačiusi, kad prašyme nurodyti klausimai priskiriami ir kitų institucijų kompetencijai, **ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms, su kurių**

kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas; kitos institucijos, su kurių kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo jų institucijoje dienos pagal kompetenciją atsako prašymą persiuntusiai institucijai; prašymo nagrinėjimą organizuojanti institucija, gavusi iš kitų institucijų, su kurių kompetencija susijęs prašymo nagrinėjimas, nuomones, pateikia asmeniui apibendrintą atsakymą, pridėdama gautų institucijų raštų kopijas.

Nors NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte pažymėta, kad duomenų apie laisvą ir neužstatytą (valstybės išperkamai nepriskirtiną) žemę pažymėjimas kartografinėje medžiagoje ir laisvos (neužstatytos) žemės sklypų projektavimas miestų teritorijose (t. y. dalis Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimesi nurodyto klausimo sprendimui būtinų veiksmų) yra savivaldybės kompetencijai priskirta funkcija, **tyrimo metu nebuvo gauta duomenų apie tuo metu galiojusią Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 28 punkto** (žr. pažymos 31 punktą) **reikalavimų įgyvendinimą**.

Nors NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte nurodyta, kad Savivaldybės administracija 2020 m. kovo 25 d. raštu informavo apie suprojektuotus du natūra gražintinus sklypus, NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte **nėra duomenų apie konkrečius institucijų veiksmus, atliktus per du mėnesius, t. y. nuo 2020 m. kovo 25 d. iki 2020 m. gegužės 22 d.**

Iš NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašto **nėra aišku, kada bus priimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo.**

Nors NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte nurodyta, kad visa informacija, susijusi su teisiniais ginčais dėl UAB „C“ priklausančiais statiniais užstatytos teritorijos, pateikta Pareiškėjai 2020 m. gegužės 7 d. raštu (žr. pažymos 14 punktą), **tenka konstatuoti, kad nei nurodytame rašte Pareiškėjai, nei NŽT Skyriaus 2020 m. gegužės 22 d. rašte Pareiškėjos atstovui nebuvo atsakyta į Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. klausimą, ar baigėsi teisiniai procesai dėl laisvos ir natūra gražintinos žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime.**

40.7. Įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 25 punktą).

Nors NŽT Skyriaus tarnautojai atliko kreipimosi nagrinėjimo veiksmus dėl Pareiškėjos nurodytų aplinkybių (nagrinėjo dokumentus), tyrimo metu gauti dokumentai rodo, kad **bendravimas su Pareiškėja (Pareiškėjos atstovu) buvo nepakankamas** – laiku nesuteikus tikslios išsamios teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos, nebuvo užtikrintas įstatymo viršenybės, skaidrumo, atvirumo, efektyvumo, objektyvumo ir atsakingo valdymo principų (žr. pažymos 23-25 punktus) įgyvendinimas.

41. **Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog, NŽT Skyriuje sprendžiant su Pareiškėjos atstovo 2020 m. gegužės 6 d. kreipimosi nagrinėjimu susijusius klausimus, buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 40 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tenka konstatuoti, kad nebuvo užtikrintas atsakingo valdymo principo** (žr. pažymos 23 ir 34 punktus) **įgyvendinimas, Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 24 punktą), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

42. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė nusprendžia:**

X skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su laisvos (neužstatytos) žemės Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nustatymu, natūra gražintinų sklypų formavimu, pripažinti pagrįsta.

43. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies

1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalį dėl NŽT Skyriaus tarnautojų veiksmais pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

44. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai rekomenduoja:

44.1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai – pateikti išvadas:

44.1.1. dėl galimybės priimti sprendimą dėl nuosavybės teisių į buvusių savininkų iki nacionalizacijos režiniame kaime miestui iki 1995 m. birželio 1 d. priskirtoje teritorijoje turėtą žemę atkūrimo, neturint savivaldybės administracijos raštu pateiktos informacijos, kad **visoje režinio kaimo teritorijoje nebėra laisvos (neužstatytos) valstybės išperkamai nepriskirtinos žemės;**

44.1.2. ar nagrinėjamu atveju NŽT Skyriui nusprendus neorganizuoti Vagovo (Vismaliukų) režinio kaimo pretendentų susirinkimo (žr. pažymos 19.3 punktą), šios institucijos siūlymas pretendentams pateikti jų susitarimą dėl suformuotų natūra gražintinų žemės sklypų dalių yra teisėtas, nepažeidžiantis Tvarkos 106¹ punkto (žr. pažymos 29 punktą) reikalavimų;

44.1.3. ar teisėtas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sprendimas T, kaip pretendentui į buvusios savininkės Z turėtą žemės valdą, suprojektuotuose bendrosios nuosavybės teise pretendentams režiniame kaime natūra gražintinuose sklypuose neskirti proporcingai tenkančios žemės dalies, argumentuojant jam likusio neatkurto ploto dydžiu (žr. pažymos 19.3 punktą).

44.2. Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos –

44.2.1. užtikrinti, kad Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos gauti asmenų prašymai, skundai būtų nagrinėjami, įgyvendinant teisėtumo, objektyvumo, išsamumo ir atsakingo valdymo principus;

44.2.2. užtikrinti, kad Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos būtų laikomasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 36 punkto (žr. pažymos 32 punktą) reikalavimo, gavus vienai institucijai adresuotą prašymą ar skundą, kurio dalis klausimų priskirta kitų institucijų kompetencijai, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiūsti jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją;

44.2.3. raštu informuoti Pareiškėjos atstovą, ar baigti teisminiai procesai, turintys įtakos laisvos (neužstatytos) natūra gražintinos žemės nustatymui.

44.3. Vilniaus miesto savivaldybės administracijai –

44.3.1. raštu informuoti NŽT Skyrių, ar Vagovo (Vismaliukų) režiniame kaime nebėra laisvos (neužstatytos) valstybės išperkamai nepriskirtinos žemės, natūra gražintinos pretendentams į buvusių savininkų iki nacionalizacijos turėtą žemę;

44.3.2. užtikrinti, kad nagrinėjant Savivaldybės administracijoje gautus institucijų kreipimusis, būtų įgyvendinami teisėtumo, išsamumo, veiklos skaidrumo, efektyvumo, bendradarbiavimo ir atsakingo valdymo principai.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė